

BLÅ KORS MAGASINET

RUSFRI

SIDE 18-19 «ER DETTE DEN NORSKE DRONNINGEN?» Turister foran slottet da Lise Ødegård fra Barnas Stasjon i Fredrikstad kom ut fra sin audiens hos kong Harald.

«Og så er det en artig sak til... Hver onsdag griller vi i verkstedet og fredag lager vi vafles. Det skaper et sosialt miljø og dermed også motivasjon.» **DU MØTER 18 ÅR GAMLE JESPER FEKJÆR PÅ SIDE 20-21**

6-10

«Fra tabu til TUBA»

TV-PENGENE GJORDE DET MULIG.

– Vi trenger «det sivile barnevernet»

Ingen barn fortjener å se foreldrene sine beruset, sier Marius Sørensen-Sjømæling.

snakker om det som skjer med naboene våre. Vi roper på det offentlige, så går vi og legger oss, sier han.

Mange har hørt eller lest om historien til Marius Sørensen-Sjømæling. Han fortalte den til hele Norge i forbindelse med TV-aksjonen Blå Kors i 2008.

– Mamma ruset seg lenge før jeg ble født. Hun oppdaget ikke at hun var gravid før hun var halvveis ute i svangerskapet. Jeg tror nok det har gitt meg noen ekstra problemer. Det er ting jeg sliter med. Jeg er god til å prate, men sliter med det skriftlige. Jeg er ikke en gang ferdig med videregående skole, forteller han.

MARIUS ER UTVILSOMT EN RESSURS for svært mange. Han tør der andre er stille. Det er mange som deler historien hans og som nå får se at de ikke er alene. Han har gitt barn av rusmisbrukere et ansikt.

«Han er sikkert sint på mora si,» vil mange si. Hun som ikke tok godt nok vare på sønnen sin. Marius var alltid glad i henne. Da hun døde i 2005 mistet han en han var inderlig glad i.

– Mamma var født nysgjerrig. Hun ville teste grensene sine. Jeg har aldri tvilt på at mamma brydde seg om meg. Slik jeg ser det var det ikke et bevisst valg av henne å velge rusen. Hun ble mer eller mindre tvunget til det. Så sterk og farlig er rusen, forteller Marius.

Marius var uheldig, men også heldig. Han hadde noen som brydde seg. Besteforeldrene tok vare på barnebarnet. De stilte opp med mat, og de sjekket at han gjorde leksene sine. De var der for han – og han visste at de var der. Bestemor og bestefar var en del av «det sivile barnevernet».

Han fremhever «det sivile barnevernet», men er kritisk til det «offisielle» barnevernet og skolen.

– Lærerne visste, men ingen spurte. Barnevernet visste, men ingen gjorde noe. Alle lette etter mine feil, selv om det var mamma det var feil med. Jeg ble oppfattet som klovn, vanskelig og tverr. Men det er vanskelig å lære brok når du ikke vet hva som venter deg når du kommer hjem, sier han. Marius er klar over at han kunne havnet i den samme fella som moren sin.

Som 12-13-åring hadde han sine utprøvinger han også. Elleve år gammel var han da han prøvde alkohol for første gang. Men han valgte annerledes.

– **JEG BLE MED I UNGDOM MOT NARKOTIKA DA JEG VAR 13.** Jeg tok et bevisst valg, og jeg ble til og med en aktiv deltaker. Mamma sa til meg at det var kjempebra! Hun fungerte til og med som en rådgiver. Jeg kunne ringe henne når jeg trengte argumenter. Jeg var ung, men jeg satt bokstavelig talt på «gatekunnskapen».

Marius har sett det som barn ikke skal se. Han har blant annet sett moren sin bli banket opp. Han har kommet hjem til «åpent hus» og fullt spetakkel.

– Jeg hadde en enorm lojalitet til mamma. Som guttunge har jeg truet med både kniv og gaffel for å forsvare henne. Jeg kunne drept, men har heldigvis hatt sperer for slikt, forteller han.

MARIUS BLE BRÅVOKSEN. Selv sier han at han ble fort voksen i hodet. Han flyttet tidlig på hybel, og han oppdaget seg selv tidligere enn hva mange jevnaldringer gjør.

– Jeg oppdaget at jeg var homofil da jeg var 13 år. Mamma gjorde ingen sak ut av det. Hun aksepterte det så lenge jeg hadde det bra, sier Marius som traff ektefellen Alex bare noen uker etter at moren døde. Å få egne barn står høyt på ønskelista til de to. De har startet å jobbe med tanken om å få barn.

– Mine barn skal få slippe å se sine foreldre «dritings». Det fortjener ingen barn. De skal bli sett og vi skal ha et åpent og kontrollig forhold. Jeg drømmer om at de skal bli like glad i meg som jeg var i mamma.

– Du er svært åpen om noe som mange synes det er vanskelig å snakke om? – Det kommer vel av at jeg er en sterk person. Jeg bryr meg ikke så mye om hva andre sier og tenker om meg.

– Når det gjelder alkohol og barn vil nok vi være litt annerledes enn folk flest. Jeg er faktisk medlem i Blå Kors. Det ble mulig etter at Blå Kors endret medlemskriteriene sine. Jeg har et flott samarbeid med både Blå Kors og TUBA, forteller Marius Sørensen-Sjømæling. •

MARIUS SJØMÆLING (25)

SIVILSTAND: Gift med Alex

AKTUELL: Generalsekretær og grunnlegger av BAR – en bruker- og interesseorganisasjon for barn i alle aldre som opplever foreldrenes rusbruk som en belastning.

Marius fortalte sin historie for hele Norge i forbindelse med TV-aksjonen i 2008. Og senest i NRK2-programmet «Sånn er livet».

FAKTA

PORTRETTE

– Vi trenger en bevisstgjøring av voksne mennesker. Noen må våge å være den «nabokjerringa» som bryr seg om ungene i gata.

AV **TOR-STEINAR JOREM** TEKST
STEINAR GLIMSDAL FOTO

Marius Sørensen-Sjømæling (25) trengte «nabokjerringa» og flere til da han var yngre. Her forteller han om et par av dem:

– **MORA TIL KOMPISEN MIN** inkluderte meg. Jeg fikk på en måte være en del av familien hans. Hun er nok ikke klar over hvor viktig dette var for meg.

– En av lærerne mine på Steinerskolen så meg. Jeg visste at hun var der. De gangene jeg ikke fikk til å gjøre leksene mine

kunne jeg gå til læreren min. Jeg slapp ikke unna leksene, men hun ga klart uttrykk for at hun forsto hvorfor jeg ikke hadde gjort leksene mine, sier Marius Sørensen-Sjømæling.

Marius er generalsekretær i BAR (Barn av rusmisbrukere). Han vet hva det vil si å være barn av en rusmisbruker, og den erfaringen unner han ingen. Derfor startet han BAR for ganske nøyaktig ett år siden.

MARIUS VIL AT FOLK SKAL BRY SEG LITT EKSTRA. Han introduserer dermed uttrykket «det sivile barnevernet» for oss. Der kan mange av oss bli med.

– Et smil, et godt blikk kan være nok. For meg var det en bekreftelse på at jeg ble sett. Det er litt typisk norsk å «skygge» unna når vi ser at nabogutten har det vondt. Vi er så redde for å trække på tær. Det er mange barn som må lide for privatlivets fred. Vi sitter i stuen våre og

LEDER

” Et nærmøte med brukere og ansatte i Blå Kors går du ikke upåvirket eller likegyldig i fra.

Blå Kors i den offentlige arena

«Få folk til å besøke dere. Ingen går fra Barnas Stasjon upåvirket.» Rådet ble nylig gitt til daglig leder Lise Ødegård ved Barnas Stasjon i Fredrikstad under en audiens på Det kongelige slott i Oslo i begynnelsen av mai. Rådet kom Kongen med under en samtale om hvordan få nye sponsorer og nye støttespillere til Barnas Stasjon. Hans Majestet var selv på besøk på Barnas Stasjon i oktober 2008 i forbindelse med TV-aksjonen Blå Kors. Her møtte han ansatte og han møtte familierne som benyttet seg av tilbudet.

«Ingen går fra Barnas Stasjon upåvirket.» Dette er det riktig mange av oss som kan skrive under på. Og vi utvider gjerne påstanden til å gjelde alt det mangfoldige arbeidet som skjer i Blå Kors regi i Fredrikstad. Vår journalist Tor-Steinar Jørem gjorde i våres et dybdykk i landets nesteldste Blå Kors-by. Reportasjene fra Fredrikstad som du kan lese i dette nummeret av Rusfri formidler noe av den samme opplevelsen som Kongen viser til: Et nærmøte med brukere og ansatte i Blå Kors går du ikke upåvirket eller likegyldig i fra.

Stiftelsen Blå Kors Fredrikstad er blant de enhetene i Blå Kors som har maktet, gjennom mange tiårs trofast innsats, å få til et godt samarbeid med både kommunale og statlige myndigheter og med nærmiljøet – til glede for alle parter. Ser vi på Blå Kors ellers i landet er dette som regel situasjonen i både nord og sør og vest og øst. Det er all mulig grunn til å være både glad og takknemlig for det.

Men som en stor privat/ideell aktør på rusfeltet er det også viktig for Blå Kors å

møte mulige framtidige utfordringer som kan påvirke organisasjonens samarbeid med det offentlige. I generalsekretærens spalte på side 34-35 kan du lese om hvordan den del av Blå Kors' arbeid som faller inn under den tverrfaglige spesialiserte rusbehandlingen – med andre ord våre ti behandlingsinstitusjoner – har måttet takle svært forskjellig praksis hva gjelder myndighetenes bruk av anbud og konkurranseutsetting. Dette mener vi i Blå Kors klart bidrar til å svekke tjenestene til de rusavhengige og deres pårørende.

I et samarbeid mellom Blå Kors sentralt og de fire Blå Kors-regionene er nå et omfattende initiativ tatt for å komme i dialog med politikere og aktuelle offentlige etater. Blå Kors vil holde fram at rusbehandling i utgangspunktet egner seg dårlig for konkurranseutsetting gjennom klassiske anbudsprosesser. Verken gjennom norske eller internasjonale erfaringer finner en noen systematisk sammenheng mellom bruk av anbud og kvalitet på tjenestene. Riksrevisjonen offentliggjorde nylig en undersøkelse av de private aktører innen rusfeltet og påpeker der at det mangler viktige nasjonale retningslinjer for tjenesteutformingen innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Etter Riksrevisjonens vurdering må arbeid med dette gis stor oppmerksomhet i en løpende oppfølging. Blå Kors ønsker å bidra konstruktivt inn i den dialogen som nå må skje rundt den tverrfaglige spesialiserte rusbehandlingen.

Steinar Glimsdal

REDAKTØREN
STEINAR GLIMSDAL

Blå Kors-magasinet Rusfri – en klar røst på rusfeltet

NR 02 2010 / 2. ÅRGANG:
Blå Korsbladets 95. årgang • Rusfri/Vardevakts 85. årgang

FORSIDEBILDE:
Blå Kors Danmark

UTGIVER:
Blå Kors Norge • www.blakors.no

ANSVARLIG REDAKTØR:
Steinar Glimsdal • steinar.glimsdal@blakors.no • tlf 22 03 27 48

REDAKSJONSSEKRETÆR:
Tina Fagerhus Brodal (permisjon) • tina.brodal@blakors.no

JOURNALIST:
Tor-Steinar Jørem • tor-steinar.jorem@blakors.no • tlf 907 39 956

ADRESSE:
Pb. 4793 Sofienberg, 0506 Oslo
tlf: 22 03 27 40 • fax: 22 03 27 41
post@blakors.no

ANNONSEHENVENDERLER:
tlf 22 03 27 40 – fax 22 03 27 41

SALG AV STØTTEANNONSER:
Faktureringservice Sør as • tlf 32 24 44 33

FRIVILLIG ABONNEMENT:
kr. 150 for fire utgivelser pr år betales over konto 3000.16.77337
Bladet sendes gratis til alle betalende Blå Kors-medlemmer og kollektive medlemmer.

DESIGN OG LAYOUT:
Identicon, Tønsberg • www.identicon.no

TRYKK:
Grøset AS. Magasinet er trykket på miljøvennlig papir.
Produksjonen er klimanøytral. CO₂-utslippet er kompensert.

Blå Kors Norge

Blå Kors er en felleskristen, diakonal organisasjon som fremmer rusfrihet i samfunnet. Blå Kors forener frivillig innsats på rusfeltet med profesjonelt behandlingsarbeid. Ved siden av et forebyggende og holdningsskapende arbeid driver Blå Kors 38 diakonale virksomheter i 14 fylker. Organisasjonen har 2.530 medlemmer og 1.000 ansatte. Blå Kors er fra 1.1.2009 også en paraplyorganisasjon på rusfeltet for 25 landsomfattende kristne organisasjoner og trossamfunn.

Kollektive medlemmer i Blå Kors

De frie evangeliske forsamlinger, www.dfef.no
Den evangeliske forsamling, www.misjonskirken.no
Den norske kirke, Kirkerådet, www.kirken.no
Den indre sjømannsmisjon, www.dism.no
Den Norske Israelsmisjon, www.israelsmisjonen.no
Det Evangelisk-Lutherske Kirkesamfunn, www.delk.no
Det Norske Baptistsamfunn, www.baptist.no
Det Norske Misjonsforbund, www.misjonsforbundet.no
Det Norske Misjonsselskap, www.nms.no
Frikirken, www.frikirken.no
Guds Menighet Vegårshei, www.gudsmenighet.no
Indremisjonsforbundet, www.imf.no
Menighetssøsterhjemmets diakonifelleskap, www.oslomsh.no
Metodistkirken i Norge, www.metodistkirken.no
Norges KFUK/KFUM, www.kfuk-kfum.no
Norges kristelige student- og skoleungdomslag, www.nkss.no
Normisjon, www.normisjon.no
Norske Misjonshotell og Gjeste-hus, www.nm-hotels.no
Norsk Helse- og Avholdsforbund, www.norskavholdsforbund.no
Norsk Luthersk Misjonssamband, www.nlm.no
Norsk Søndagsskoleforbund, www.nssf.no
Pinsebevegelsen i Norge, www.pinsebevegelsen.no
Prison Fellowship, www.pfn.no
Sjømannskirken, www.sjomannskirken.no
SI-Reiser AS, Vasstrandveien 1, 6011 Ålesund
Rørlegger Ragnar Aas AS, Sladdhaugen, 4735 Evje

INNHold

- 02 Portrettet – Marius Sørensen-Sjømæling
- 04 Leder
- 06 Møt «Lene» som fikk møte TUBA
- 08 TUBA Bergen – Norges første TUBA-senter
- 10 Annonse
- 11 Raskest mulig tilbake – Fredrikstad Attføringscenter
- 12 Blå Kors – også i Brasil
- 14 Når kjærligheten blir slått i stykker
- 16 På tok med Ny-Vigra III
- 18 Kong Harald glemte ikke møtet med Barnas Stasjon
- 20 Seiersborg – en litt annerledes skole, tross alt
- 22 Annonser
- 24 Kronikk – Odd Anders With
- 26 Organisasjonsnytt
- 28 Ungdommens røst i Blå Kors
- 30 Askøy ser framover
- 32 Gro Skartveits «hjelpende håndbok»
- 34 Generalsekretæren har ordet
- 36 Dro på kongelig bollefest

– Det var jo ikke min skyld!

«Lene» har alltid tatt ansvar, nå innser hun at det aldri var hennes skyld at moren valgte alkoholen framfor familien sin.

BERGEN

– Jeg har lyst til å gå tvers over Torgallmenningen med en stor plakat. Der skal det stå: «Trenger du hjelp, ring TUBA». «Sekken» min er fortsatt tung å bære, men jeg har blitt sterkere, og da er den lettere å bære.

AV TOR-STEINAR JOREM TEKST OG FOTO

«Lene» (24) bruker TUBA, hun er faktisk en av de aller første TUBA-klientene i Norge. Vi møtte henne en vakker vårdag i Sydnescleiven i utkanten av Bergen sentrum, et møte som ble lærerikt også for Rusfris medarbeider. Det er lett å glemme at «livets lekse» ikke alltid er like lett å lære. Det «Lene» har vært med på bør barn slippe.

– Mamma og pappa ble skilt da jeg var fire år. Jeg har en bror som er to år eldre enn meg og en søster som er fire år yngre, forteller «Lene» som har vokst opp på en øy utenfor Bergen.

«LENE» MÅTTE TA ANSVAR. Ikke bare for lillesøster og storebror, men også for mamma. De tre ungene var som andre unger, bortsett fra at de hadde en hemmelighet. Noe de ville skjule.

– Mamma drakk. Storebroren min og jeg lurte på hva hun drev på med. Vi forstod ikke alltid hvorfor hun var så trøtt, hvorfor øynene kunne se så rare ut. Vi måtte passe på hverandre og på lillesøsteren vår. Jeg var kanskje den som følte størst ansvar. Lillesøsteren min er veldig lik meg. Da hun var liten og jeg fire år eldre var jeg en slags «ekstramor» for henne, forteller «Lene».

«Lene»s pappa var mer eller mindre ute av bildet. «Lene» fikk siden halvsøsken hun knapt nok har hatt kontakt med. Det har alltid vært et sårt punkt for henne.

De tre ungene ble eksperter på boks-mat. De laget mat og de holdt orden. De skjulte det «hemmelige» livet sitt. Venner tok de ikke med hjem, for da ville jo hemmeligheten bli avslørt. Mamma tok imidlertid venner med seg hjem. Det var ofte «åpent hus» hjemme hos dem. Utallige ganger måtte også ungene ut for å lete etter mammaen sin. Det pleier jo å være omvendt...

– Hvorfor drakk moren din?
– Vi som var små forsto det ikke. Jeg husker heller ikke når hun begynte. Egentlig tror jeg hun drakk lenge før hun og pappa ble skilt. Men hun har aldri innrømmet noe alkoholproblem. Det gjør hun ikke i dag heller, forteller «Lene».

UNGER ER LIKEVEL FLINKE TIL Å FINNE FORKLARINGER på foreldrenes misbruk. Det kan jo være deres skyld. At de ikke er snille nok, at de ikke er flinke til å hjelpe til.

– Vi følte vel skyld. Da jeg var liten tenkte jeg hvorfor. Hva galt har jeg gjort?

Det var den nærmeste forklaringen jeg fant, sier hun.

«Lene» er ei sterk jente, i alle fall utad. Noen ganger stopper hun litt opp. Hun hører sin egen historie, og den får noen nye sider hver gang. Hun opplever stadig vekk nye sider ved seg selv når hun forteller.

– Før var jeg alltid redd for at mamma skulle dø fra oss. Nå tror jeg at hun kanskje ikke har så mange år igjen. Kanskje hun ikke blir 50 heller. Jeg innser at jeg har gjort alt jeg kunne for henne. Jeg har ikke kunnet gjort mer, sier hun.

Det er her «Lene» stopper opp. Erkjen-nelsen av at hun stod på for mammaen sin, det var ikke hun og søsknene som hadde skylden. Det er en barriere som er brutt. En barriere som må brytes for at hun skal komme videre i sitt eget liv. Fortsatt er hun svært bekymret for moren, men på en noe annen måte enn før.

I september i fjor var det noen som fortalte om et par psykologer som hadde startet noe med det litt merkelige navnet TUBA i Bergen. «Lene» fikk kontakt med dem, og har beholdt den siden.

– I denne stolen, her på kontoret til Beate, har jeg grått litervis med tårer. Det føles i alle fall slik. Ære være Beate, hun kan kunsten å lytte og snakke. Hun leser meg visst som en åpen bok. Hun har brukt timer på å fortelle meg at det ikke var min skyld at mamma drakk.

– I SEPTEMBER HATET JEG MEG SELV. Jeg for-tjente ingenting, ikke mat en gang. Jeg var streng mot meg selv, sier «Lene».

Beate Bø jobbet for at «Lene» skulle se på seg selv og andre med nye og realistiske tanker. Det var ikke hun og søsknene som hadde skylden.

Som 16-åring møtte «Lene» veggen. Hun flyktet fra skolen, la seg ned i sen-ga og var utslitt – 16 år gammel. Sint og aggressiv ble hun også, noe som kunne gå ut over lillesøsteren hun var så glad i. Mamma burde kanskje forstått noe, men gjorde det ikke. Barnevernet hadde vært inne i bildet tidligere, men som «Lene» sier: – Unger i slike tilfeller er lojale. Vi sa det ikke slik det var. Det var jo en skam og noe ingen skulle få vite om.

Hun føler i ettertid at både skolen og barnevernet burde «avslørt» dem. Noen burde i alle fall ha dårlig samvittighet, mener hun.

Hun kom til fosterhjem som 17-åring. Da hadde hun sagt til moren at hun skulle

bli hos henne hvis hun oppsøkte hjelp. Moren hadde fortsatt ikke et alkoholpro-blem, og hun valgte mer eller mindre bort «Lene». I tre år bodde «Lene» i fosterhjem, tre gode år.

I LOKALENE TIL TUBA MØTTE VI EN KOMMENDE LÆRER. Det er «Lene». Hun har fått fart på livet sitt, møtt en fantastisk god gutt, og er inne i sitt første år på lærerskolen i Bergen. Hun skal bli lærer, en lærer med en litt annen bakgrunn enn lærere flest.

– Jeg er ikke sikker på at jeg blir en klas-seromslærer. De gangene jeg har vært ute i praksis ser jeg lett hvilke elever som har problemer. Jeg tror jeg kan se hvilke problemer de har også. Ofte dro jeg hjem fra skolen og var dypt bekymret for noe jeg hadde sett. Jeg tror jeg kommer til å job-be med barn som sliter. Gjerne på en gård med mange dyr. Mange som faller uten-for skolen vil ha godt av det. En slik skole kan være en kjempeskole for mange elev-er, sier hun begeistret.

Kjæresten hennes var kjæresten hen-nes en god tid før hun fortalte om «hem-meligheten» sin. Hun våget ikke. Hun så på seg selv som et sort får, mens han var det hvite. Hun fryktet at motsetningene ikke passet sammen. Men det er mange år siden nå...

– Tror du moren din vil slutte å drikke noen gang?

– Nei, egentlig ikke. Tre ganger har hun valgt bort ungene sine til fordel for alko-holen. Hun er syk, og dette viser hvor far-lig alkoholen er. Den har ødelagt mamma, og den har ødelagt mye av mitt liv, selv om jeg nesten aldri drikker.

– Jeg vet hva alkoholen kan forårsake, og mine unger skal aldri oppleve noe slikt. Den lekse har jeg bare lært så altfor godt, sier «Lene».

Hun har blitt en annen jente det siste året, men innrømmer at det fortsatt er mange tunge dager. «Sekken» hennes er fortsatt full, men hennes egen styrke øker. Storebroren hennes sliter kanskje mer enn «Lene» og hun innrømmer at hun er engstelig. Lillesøsteren hennes har fulgt rådet fra storesøster, og nå går også hun i terapi på TUBA i Bergen.

– Det er rart at dette er et nytt tilbud. Vi er mange som har behov for dette, sier «Lene».

Jenta som er en av de tøffeste jentene vi har møtt på lenge. Det må ha vært tøft ikke å gi opp. ●

– Barna tar ofte skylden for foreldrenes alkoholproblemer. Det blir helt galt, sier psykolog og prosjektleder Beate Bø i TUBA Bergen.

De har båret på en hemmelighet. Så blir den for tung å bære alene. Da kan TUBA hjelpe.

FAKTA

Dette er TUBA

Opprinnelig et tolv år gammelt dansk Blå Kors-konsept som nå har kommet til Norge.

Mål: Å gi terapi og rådgivning for unge (14-35 år) som er barn av foreldre med rusavhengighet.

Tilbyr: Både individuelle samtaler og gruppesamtaler med erfarne terapeuter.

HVA HANDLER TERAPIEN OM:

- å bli bedre kjent med seg selv
- å bli flinkere til å sette ord på egne følelser
- å bry seg mer om seg selv
- å oppnå handlekraft
- å lære å akseptere problemer
- å bli inspirert til å se nye og andre muligheter

Hvor: TUBA har kontorer i Bergen (tlf 900 26 546 / 476 71 958) og Sandnes (tlf 52 15 21 59 / 474 65 330)

www.tubanorge.no

«Viktig å bli glad i seg selv»

TUBA

– Mange av de som kommer til oss trenger hjelp til å bli mindre selvkritiske og mer glade i seg selv. Like seg selv og akseptere livet slik det er. Når en gutt eller jente velger å komme til oss er det viktig at vedkommende føler at hun eller han ikke lenger er alene.

AV TOR-STEINAR JOREM TEKST OG FOTO

Psykolog Beate Bø har jobbet med TUBA Bergen siden starten sist høst. Hun og hennes medarbeidere i Sydneskleiven 22 gjør en stor jobb. Hva kan være viktigere enn å støtte andre mennesker på denne måten?

Mer enn 40 klienter er i kontakt med TUBA Bergen. Trist og positivt på samme tid. Positivt fordi det viser at Blå Kors har truffet blink med sitt aller nyeste konsept, trist fordi det er ufortjent at unge mennesker befinner seg i en situasjon hvor de må oppsøke TUBA for å få hjelp.

EN TUBA-KLIENT ER I ALDEREN 14 TIL 35 ÅR. Vi ber Beate Bø beskrive den typiske TUBA-klienten:

– Det er ei ung og pliktoppfyllende jente som egentlig har klart seg over-

raskende bra. Overraskende fordi det er mange triste og vonde historier. Hun har både fått og tatt ansvar, gjerne i svært ung alder. Hun er ekstremt bekymret for foreldrene sine – først og fremst for den av de som drikker. De går hele tiden og venter på neste drikkeperiode. De fleste går på skole eller har en jobb, men mange av dem sliter litt med å følge opp akkurat det. Det er ofte for mye å tenke på, sier Beate Bø.

Ventetida på neste drikkeperiode burde vært en «friperiode» for å hente seg selv inn igjen. Det er ikke slik. I slike perioder ramler de ofte ned i «mørke hull». Det å vente ødelegger den gode perioden.

– Du sier «hun». Er det flest jenter som oppsøker TUBA?

– Ja, definitivt. To av tre som oppsøker

oss er jenter, sier Beate Bø.

TUBA-klienten er den skjulte klienten. Han eller hun vi ikke ser. De ber ikke om hjelp fordi de ofte har en enorm lojalitet til den som drikker og de skammer seg over sin historie og sine problemer.

Midt under intervjuet vårt med Beate Bø ringer telefonen hennes. I den andre enden ei forvilt jente som ber om å få en ekstratime. Hun kan fortelle om en av søsknene som nettopp har prøvd å ta livet sitt. Vedkommende ligger på intensivavdelingen på sykehuset. Slike kriser er heldigvis sjeldne, men Beate Bø forteller at det dessverre kan være en mulig utvei for noen. Å vokse opp med et altfor stort ansvar – et unaturlig ansvar – kan bli for tungt.

DET HANDLER MYE OM SKYLD. For de som

ikke har opplevd det på kroppen er det vanskelig å forstå. Det er ikke lett å forstå en liten gutt eller jente som prøver å finne ut hvorfor mor eller far drikker.

– De tar ofte skylden selv. Barna føler at det er de som har gjort noe galt. «Hvis jeg ikke hadde gjort det og det så ville ikke mamma eller pappa drukket.» Enkelte foreldre kan også gi ungene sine skylda. «Hadde ikke du vært slem så ville det ikke vært nødvendig å drikke.» Barn tror på slikt.

Beate Bø mener at mange av TUBA-klientene er den sterkeste i barneflokken. Mange av dem har mer eller mindre drevet familiene sine fra de var små. Laget mat, passet små og store søsken. Og ikke minst gjort alt som var mulig for å skjule familiehemmeligheten. Den STORE hemmeligheten ingen skal få vite om.

TUBA BERGEN HOLDER TIL I EN IDYLLISK TREHUSBEGYGGELSE I SYDNESKLEIVEN. Inngangsdøra er vanskelig å få øye på. Det er enkelt å snike seg inn her.

Lokalitetene er som sagt nøytrale, men samtidig veldig trygge. Det skal være godt

å åpne døra inn til TUBA. Lyse, duse farger. Rolige bilder på veggene og gode stoler å sitte i. Når du kommer inn så kommer du ikke til et venterom. Det er ikke tilfeldig at det er slik.

– En viktig del av konseptet er at behandlingsstedet er de pårørendes eget sted. Derfor er TUBA lagt utenfor rusinstitusjoner. De unge i TUBA slipper å bekymre seg for om det kommer misbrukere, noe jeg tror er avgjørende for om de har lyst til å benytte seg av et behandlingstilbud, sier hun.

Psykologene Beate Bø og Anja-Therese Bakke startet opp TUBA i Bergen. Sistnevnte sluttet i stillingen i april, mens Beate og et par nye kolleger fortsetter arbeidet.

– Jeg jobbet tidligere på Askøy Blå Kors Klinik, og TUBA virket spennende og meningsfullt. Her treffer vi pårørende på en helt ny måte, forteller hun.

TUBA ER ET DANSK BLÅ KORS-KONSEPT som hittil har fått to avleggere i Norge, i Bergen og i Sandnes. Det er planer om ytterligere to sentre, og det første havner

trolig i Trondheim. TUBA er finansiert av TV-aksjonen Blå Kors 2008, og i første omgang er dette et treårsprosjekt.

– Vi ser at dette er et viktig prosjekt. Såpass viktig at det må bli permanent. Vi planlegger å jobbe ovenfor både næringslivet og det offentlige for å få midler slik at vi kan fortsette etter prosjektperioden. Vi ser at dette er et tilbud som blir satt pris på, både av brukere og det øvrige behandlingsapparatet, sier hun.

INDIVIDUELT OG GRUPPER. Det første halve året var TUBA Bergen et individuelt tilbud. Dagen før Rusfri var på besøk ble det likevel introdusert et gruppetilbud. I følge Beate Bø er det meningen å ha minst to grupper, en for de aller yngste og en for de litt eldre ungdommene.

– Vi har tro på fellesskapseffekten. Det er nyttig å høre andres historie. Dette handler om noe som har blitt sett på som et tabu. Det kan bli lettere å takle sin egen historie når en opplever at de som sitter i den samme ringen har en liknende historie å fortelle. De forstår seg selv bedre ved å se på de andre, sier Beate Bø. ●

**HAR DU VOKST
 OPP I EN FAMILIE MED
 ALKOHOLPROBLEMER?**
 FÅ HJELP TIL Å KOMME DEG VIDERE...

Å GÅ FRA TABU TIL TUBA

Les mer på www.tubanorge.no

Vi som arbeider i TUBA er psykologer og terapeuter. Ring og ta en prat med oss, hvis du er nysgjerrig og vil vite mer. Du behøver ikke si navnet ditt. Vi vil gjerne svare på dine spørsmål, men hvis du først vil studere oss på avstand, kan du klikke deg inn på vår hjemmeside: www.tubanorge.no

TUBA er finansiert av TV-aksjonen 2008 og eies og drives av Blå Kors som du kan lese mer om på www.blakors.no.

TERAPI OG RÅDGIVNING FOR UNGE OG VOKSNE BARN AV FORELDRE MED ALKOHOLPROBLEMER

Sentralbordet er ok,
 men neppe framtida fro
 Elisabeth Svenssen:
 - Det er jo en grei erfaring
 å gjøre seg det også.

Det blir neppe kontorarbeid for Elisabeth...

FREDRIKSTAD
ATTFØRINGS-
SENTER

– Jeg er altfor rastløs til å sitte på et kontor. Nå har jeg prøvd det, og det er jo en grei erfaring, smiler Elisabeth Kristiansen (32).

AV **TOR-STEINAR JOREM** TEKST OG FOTO

Hun har, i følge seg selv, vært sykemeldt altfor lenge etter en skade i foten. I vår har hun prøvd ut ulike arbeidsretninger ved Fredrikstad attføringssenter.

– Jeg har betjent sentralbordet, og jeg har jobbet i bilpleieavdelingen. Egentlig en ok kombinasjon, men jeg har kommet fram til at jeg vil fortsette å jobbe med mennesker. Til høsten håper jeg å starte en utdanning som ambulansesjåfør, sier Elisabeth Kristiansen, en av 241 tiltaksdeltakere.

– Jeg har også vært gjennom tester her som viser at det kan være et fornuftig valg. Tida på attføringssenteret har gitt meg en del gode erfaringer. Jeg er i alle fall blitt skikkelig motivert til å komme meg videre, sier 32-åringen.

FREDRIKSTAD ATTFØRINGSSENTER er den største enkeltvirksomheten til Stiftelsen Blå Kors Fredrikstad. Ingunn K. Skaara, som er virksomhetsleder, beskriver en moderne attføringsbedrift som stadig får

flere ben å stå på. I mai ble virksomheten slått sammen med Attføringstiltaket M/S Ny-Vigra.

– Formålet vårt er å bidra til å styrke menneskers muligheter for deltakelse i arbeidslivet, sier hun.

Fredrikstad attføringssenter er tiltaksarrangør for to tiltak:

Femten jobbkonsulenter (AB – Arbeid med bistand) har base i henholdsvis Fredrikstad, Halden og Sarpsborg.

– Jobbkonsulentene våre er ute i bedrifter og bistår både «våre» jobbsøkere og arbeidsgivere med tilrettelegging og veiledning. Hver konsulent har til enhver tid ca 12 deltakere å jobbe med, forteller Skaara.

I Mosseveien i Fredrikstad finner vi dem som jobber i APS-avdelingen (Arbeidspraksis i skjermet virksomhet). Her får deltakerne tilrettelagte arbeidsoppgaver med tett oppfølging. Bilpleieavdeling, butikkdrift, kantine, lagerdrift og kontor-

arbeid er noe av det brukerne kan få jobb-erfaring i.

VI SJEKKET OPP KANTINEDRIFTEN... Produktene derfra får bestått og vel så det.

En brukerundersøkelse i fjor viste at deltakerne er meget godt fornøyd med det tilbudet de får ved attføringssenteret. 87 prosent av dem som besvarte undersøkelsen, oppga at de opplevde veiledningssamtalene som nyttige, og de opplevde høy grad av delaktighet i utforming av innhold og aktiviteter i tiltakene.

Skaara kan også fortelle at Fredrikstad attføringssenter, som den første attføringsbedriften i Østfold, ble tildelt EQUASS Assurance-sertifisering.

– Sertifiseringen bekrefter at Fredrikstad attføringssenter yter tjenester innenfor det som er myndighetenes krav til velferdstjenester. Men, vi har et kontinuerlig fokus på kvalitet og forbedring, sier Ingunn K. Skaara. ●

Daniel Margarida er koordinator for selvhjelpsaktivitetene i Blå Kors Brasil. Han ser på støttegrupper som en plass for dialog og utveksling av erfaringer. Oppgaven er å legge til rette for at mennesker som sliter med avhengighet kan leve et liv uten narkotika.

Effektiv selvhjelp i Blå Kors Brasil

Pastor Sergio Gassner (t.v.) leder en Blå Kors selvhjelpsgruppe i byen Alfredo Wagner i Brasil. Her står han sammen med Pedro, en av deltakerne i gruppa.

AV **CHRISTINE AEBLI** (IFBC) TEKST OG FOTO

– Vi tenker at det er viktig at også de pårørende tas med i selvhjelpsaktivitetene. De kan ofte bidra på en god måte for å bygge opp et støttende miljø rundt den narkomane, sier Margarida. – Deltakelse er åpent, gratis og anonymt. For Blå Kors Brasil er prinsippene om gjensidig hjelp og kristne verdier grunnlaget – det er basis for alt vi gjør, forteller han.

SERGIO GASSNER ER PASTOR i den lutherske kirken i byen Alfredo Wagner i delstaten Santa Catarina. For ett år siden

etablerte pastor Gassner en selvhjelpsgruppe i denne sørbrasilianske byen. Prosjektet er finansiert av Blå Kors Internasjonale Forbund (IFBC). Konsultasjon, avrusning og rehabilitering har blitt tilbudt i behandlingssentrene i lengre tid, men frem til nå har det kun eksistert et fåtall selvhjelpsgrupper i oppfølgingsfasen.

19 personer har deltatt på de ukentlige selvhjelpsmøtene, og pastor Gassner er svært fornøyd med resultatene så langt. 34 år-gamle Pedro er en av dem, og det han har skrevet om sine erfaringer gir et godt innblikk i betydningen av disse gruppene.

VI LAR PEDRO FORTELLE: «Jeg var et ganske normalt barn som spilte fotball og lekte med andre barn. Jeg hadde også et godt forhold til foreldrene mine og et trygt og stabilt hjem. Likevel fikk jeg gå på skole bare fram til 11-års-alderen. Du spør kanskje deg selv hvorfor jeg begynte med narkotika?

Det var på grunn av vennene mine. Som 14-åring begynte jeg å røyke marihuana med dem, og kort tid etter det røykte jeg kokain for første gang. Konsekvensene av misbruket mitt var forferdelige. Alle pengene jeg tjente havnet i hendene til narkotikaselgerne. Jeg mistet alle jobbene jeg fikk. Jeg snudde døgnet, var våken om natten og sov om dagen. Da jeg fylte 20 år innså jeg at jeg var blitt avhengig. Det tok likevel lang tid før jeg oppsøkte hjelp. Jeg trodde jeg skulle kunne løse dette på egenhånd.

Som 34-åring prøvde jeg å ta livet mitt. Det var da jeg bestemte meg for å oppsøke hjelp. Jeg søkte hjelp, men jeg hadde ingen forventninger, håp eller mål. Alle mine tanker var styrt i retning narkotikaen.

Endelig begynte behandlingen. Etter terapien hadde jeg tilbakefall umiddelbart og måtte ha en ny runde behandling. Da jeg var ferdig med denne runden døde moren min og jeg hadde nok et tilbakefall.

Det var gjennom en venn at jeg fikk høre om selvhjelpsgruppen i Alfredo

Wagner, min hjemby. Etter at jeg begynte i denne gruppen har jeg endelig greid å holde meg borte fra narkotika. Jeg har fått mulighet til å snakke om problemene mine, og jeg fikk oppmerksomhet og omsorg. Nå har jeg vært rusfri i fem måneder og jeg ser alltid frem til fredagskveldene når gruppen møtes.

Den viktigste forandringen i livet mitt handler om mitt syn på andre mennesker. Nå kan jeg si noe, love noe – og vite at jeg holder løftet mitt! I dag står jeg opp om morgenen, går til jobben, spiser lunsj, prater litt med familien min og går tilbake til jobben.

Selv før jeg begynte i denne gruppen visste jeg at det ikke fantes en kur mot avhengigheten. Men jeg har vært heldig. Jeg har ikke fått noen varige fysiske skader av misbruket – og for det takker jeg Gud. Målet mitt nå er å forbli rusfri og fortsette i selvhjelpsgruppen. Jeg vil lære meg et yrke og kjøpe meg en ny motorsykkel i desember. Takket være det som har skjedd de siste månedene ønsker jeg å leve.» •

FAKTA

Blå Kors Brasil

Én av 40 medlemsorganisasjoner tilknyttet Blå Kors Internasjonale Forbund (IFBC)

På portugisisk: «Cruz Azul no Brasil»

Hovedkontoret ligger i byen Blumenau i delstaten Santa Catarina

Generalsekretær: Avila Luis Carlos

Mer informasjon: www.ifbc.org og www.cruzazul.org.br

Vil du ha en bank som kjenner deg?

”Vi strekker oss langt for å være gode medspillere for våre kunder”.

Svein Ole Holvik
ass. banksjef
Tlf. 38 17 37 94

”Uansett hvor du bor så skal du oppleve oss som din lokalbank”.

Janne Larsen
kunderådgiver
Tlf. 38 17 35 96

”Vi kjenner de kristne organisasjonene gjennom samarbeidet i KNIF”.

Stein Bentsen
kunderådgiver
Tlf. 38 17 37 76

”Personlig oppfølging er ett av våre fortrinn”.

Bente Sørensen
kunderådgiver
Tlf. 38 17 37 77

”Hos oss er raske beslutninger en del av servicen”.

Kai Kyllingstad
kunderådgiver
Tlf. 38 17 37 81

Mange kjenner oss som banken for kristne organisasjoner i Norge. Det du kanskje ikke vet, er at vi også kan være din bank. Vi har lang erfaring med oppfølging av personkunder over hele landet.

Ta kontakt på telefon 38 17 35 00 eller www.sparebankenpluss.no for mer informasjon. Det er alltid hyggelig å prate med kjentfolk.

Anne Myhre er virksomhetsleder på Krise- og incestsenteret i Fredrikstad: - De som oppsøker senteret skal møtes med omsorg og respekt.

Når kjærligheten blir slått i stykker

KRISE- OG INCESTSENTERET

Mange kvinner opplever bokstavelig talt at kjærligheten blir slått i stykker. Barn har opplevd vold i familien over lengre tid, ofte mange år. De forstår hvorfor mamma tar dem med og flykter til et krisesenter. Krise- og incestsenteret i Fredrikstad er med sine 31 år landets nest eldste krisesenter. Det er ingen grunn til å tro at behovet for senteret vil bli mindre.

FAKTA

KRISE- OG INCESTSENTERET I FREDRIKSTAD

ADRESSE: Sandveien 15, Fredrikstad
tlf 69 95 55 60

Landets nest eldste krisesenter, opprettet 1979

ANTALL STILLINGER: 8,3

ANTALL ANSATTE: 13 (av disse har seks ansatte høgskoleutdanning)

FORMÅL:

- gi hjelp til kvinner og barn i krise- og mishandlings situasjoner
- gi hjelp til kvinner og menn som har vært utsatt for incest, seksuelle overgrep eller voldtekt
- synliggjøre og bekjempe vold i nære relasjoner

ANTALL TELEFONHENVENDELSER I 2008:

1.122 kvinner og 59 menn

ANTALL BEBOERE I 2008: 73 kvinner og 66 barn

INNVAANDREBAKGRUNN: 51 prosent (2008)

GJENNOMFØRTE SAMTALER I 2008: 589

AV TOR-STEINAR JOREM TEKST OG FOTO

Anne Myhre karakteriseres som en uunnværlig del av senteret. Hun har vært med gjennom mesteparten av historien. Tidlig på 80-tallet jobbet hun et par år som frivillig. Hun kom tilbake som fast ansatt i 1992 og de siste 14 årene har hun vært virksomhetsleder.

- Blå Kors var tidlig ute. Mange innenfor Blå Kors møtte kvinner som var utsatt for grov vold. Her i Fredrikstad var det en spenstig gjeng som greide å skaffe en tomannsbolig vi kunne bruke. I de første årene ble krisesenteret mer eller mindre drevet av 80-100 frivillige, forteller Anne Myhre. I dag, 30 år seinere, er de frivillige erstattet av fast ansatte.

Det er en faglig sterk bemanning som samtidig er usedvanlig god på bollebaking.

- DE FRIVILLIGE GJORDE EN STOR INNSATS de første årene, men vi så etter hvert at vi trengte et mye videre og faglig basert tilbud, forteller Anne Myhre.

Det er totalt 25 plasser på krisesenteret. Da Rusfri kommer på besøk er det fem kvinner som bor der. Langt fra fullt hus med andre ord.

- Her kan vi ha en uke med tomt hus, mens vi den neste måneden kan ha fullt hus. Vi er et akutt-tilbud og kan gi kvinner og barn et trygt oppholdssted i en vanskelig tid.

KJÆRLIGHETEN KAN SLÅS I STYKKER. Det høres brutalt ut, men det er virkeligheten. Kvinner og barn utsettes for fysisk og psykisk vold og har ofte ingen å snakke med. Mange kjenner på skam og skyld, og dette er vanskelige følelser å håndtere.

- Vi snakker ofte om kvinner som har levd lenge i et mishandlingsforhold. Slik jeg forstår det handler denne volden ofte om å ha kontroll. Mannen vet hva han gjør

og har kontroll over situasjonen. Noen menn vet nøyaktig hvordan de fysisk kan skade kvinnen uten at det blir synlig for omgivelsene, forteller Anne Myhre.

Det handler om alvorlig fysisk vold. Men også om psykisk vold, materiell vold og seksuell vold. For mange kan det være vanskelig å bryte ut av et mishandlingsforhold.

Svært ofte er skilsmisse helt nødvendig for at kvinner og deres barn skal kunne leve et verdig og trygt liv.

INNVAANDREKVINNENE ER NÅ I KLART FLERTALL på Krise- og incestsenteret i Fredrikstad. I 2008 var for første gang over 50 prosent av beboerne kvinner med annen etnisk opprinnelse. I 2009 hadde 59 prosent av kvinnene minoritetsbakgrunn. Disse representerte 24 forskjellige land.

- Det er færre norske kvinner som bor hos oss nå sammenlignet med tidligere år. Det er usikkert hva dette kan skyldes. Imidlertid er det et klart flertall norske kvinner som benytter seg av våre øvrige tilbud: individuelle samtaler og ulike gruppetilbud, sier Myhre.

Innvandrerkvinnene kommer fra ulike kulturer. Noen er vant til at mannen har en annen rolle i familien enn hva vi er vant med her hjemme. For mange innebærer et brudd med ektefellen at de mister nettverket sitt. De får mannens familie mot seg. Noen kan også ofte oppleve å bli truet til å gå tilbake til ektemannen av sin egen familie.

ÅRLIG ER OMTRENT 70 KVINNER beboere på krisesenteret i Fredrikstad. Nesten like mange barn er der med sine mødre. Mens kvinnene i 1980 bodde på senteret i gjennomsnitt seks døgn var tallet i fjor økt til 25 døgn. Mange av kvinnene kan ha lang botid fordi det kan være vanske-

lig å finne ny bolig.

Det er ikke alle som kan - og bør - jobbe på et krisesenter. Arbeidet kan være krevende. Det er viktig å ta vare på seg selv, å ha et godt arbeidsmiljø, å ha muligheter for debriefing og å motta veiledning. Alle ansatte har månedlig ekstern veiledning, og noen har individuell veiledning i tillegg til dette.

- Det er viktig for meg å ha et godt familieliv som gir meg trygghet. Jeg legger vekt på å fylle fritiden med positive og meningsfulle aktiviteter, forteller Anne Myhre.

FRA 2010 SKAL KRISESENTERTILBUDET VÆRE KJØNNSNØYTRALT. Stortinget vedtok lov om krisesentertilbud (Krisesenterlova) sommeren 2009. Alle norske kommuner ble fra 1. januar 2010 pålagt å ha et krisesentertilbud til kvinner, menn og barn.

Menn tar kontakt med senteret. De kan også utsettes for vold i sitt parforhold. Også dette handler om fysisk, psykisk, materiell og seksuell vold. Omfanget av vold mot menn og hva de trenger i en kritesituasjon foreligger det foreløpig ingen undersøkelser om. Vi håper at vi i løpet av kort tid kan tilby et samtale- og botilbud også for menn, sier Anne Myhre.

Navnet på virksomheten er «Krise- og incestsenteret i Fredrikstad». Det innebærer at senteret er et samlokalisert krise- og incestsenter. Incestsenteret gir tilbud til kvinner og menn som har vært utsatt for incest/seksuelle overgrep i barne- og ungdomsårene.

Etter lovpåleggningen går senteret spennende tider i møte. Senteret er i forhandlinger med kommunene Fredrikstad og Hvaler og arbeider for å kunne videreføre samarbeidet. ●

Hva skjuler havet? Stian Hatvik (t.v.) Esteban Medrano har nettopp dratt opp trålen.

Lasse Wegar forklarer og 7.-klassingene fra Gudeberg skole følger med.

Lars Oscar Svensen har det pedagogiske ansvaret for undervisningen på Ny-Vigra III.

På tokt med MS Ny-Vigra III

NY-VIGRA III

Skole og attføring i to til tre meters høye bølger, trodde vi. Men det ble ikke slik. Det var blikkstilte og vakkert vårvær da vi entret Ny-Vigra III. Til sjøs med Blå Kors.

AV TOR-STEINAR JOREM TEKST OG FOTO

I Fredrikstad finnes det en Blå Kors-virksomhet stort sett overalt. Selv ikke sjøen rundt Hvaler-øyene er et Blå Kors-fritt område. Her ute regjerer Ny-Vigra III. Enhver ungdom i plankebyen har et forhold til dette stolte fartøyet.

NY-VIGRA III er som navnet antyder båt nummer tre i Blå Kors-eie i Fredrikstad. Opprinnelig ei ferje som fraktet folk mellom Hvaler-øyene. For to sesonger siden kjøpte Blå Kors i Fredrikstad skuta for småpene 2,8 millioner kroner.

Deler av mannskapet, deriblant skipper og maskinist, er fast ansatte. Resten av «crewet» er på en eller annen form for attføring. Sammen gir denne gjengen 7.-klassingene i Fredrikstad et bortimot unikt undervisningstilbud.

RUSFRI HADDE LYST TIL Å DRA PÅ TOKT I SKJÆRGÅRDEN rundt Hvaler-øyene. Det hadde 7. klasse på Gudeberg skole også. Vi fikk sammen være dagens gjester på

MS Ny-Vigra III.

7.-klassingene skal på tokt for å lære om havet. Hvordan er det ute på sjøen? Og hva skjuler seg egentlig under havflata? Elevene får et flott undervisningsopplegg innen marinbiologi.

– Datteren min var med på opplegget for en del år siden. Hun syntes det var kjempespennende, og nå er hun utdannet marinbiolog. Hun skal jobbe her i sommer, forteller skipper Knut Birger Nilsen. Fredrikstad kommune har ansvar for det pedagogiske innholdet, og lærer Lars Oscar Svensen fungerer som nettopp det: som lærer.

– Dette er et unikt tilbud til elevene. I løpet av sesongen gjennomfører vi 90 turer, forteller Svensen.

Mannskapet om bord har selvsagt sin egen mannskapsmesse. Siden kaffelukten etter hvert ble svært påtrengende trakk vi innombords vi også.

Dagens mannskap, det kan variere fra gang til gang, bestod av trioen Lasse We-

gar, Stian Hatvik og Esteban Medrano. De er her av høyst forskjellige årsaker. Men til sjøs er vi bokstavelig talt i samme båt enten vi er mannskap, skipper, gjester eller journalist i Blå Kors.

– **VI GJØR DET MESTE OM BORD**, forteller Lasse som har tre års erfaring fra Ny-Vigra-prosjektet. Han ramser kjøpt opp noen av dagens arbeidsoppgaver.

– I dag har Stian og jeg blant annet ansvar for trålen. Esteban skal ta opp en rekke vannprøver, forteller Lasse.

– Men dere styrer ikke skuta?
– Vi har kunnskapen, men får vel ikke lov, ler de tre og hiver innpå stadig flere brødkiver med leverpostei. Skipskost! Lasse Wegar er svært åpen om årsaken til at han er om bord på Ny-Vigra III.

– **JEG HAR DRUKKET ALTFOR MYE I LIVET MITT.** Et tilbud som dette her gjør hverdagen mye lettere. Det er et kjempetilbud, og vi får massevis med frisk luft, forteller han. Så legger han ut om det aller meste. Det er rett og slett slik det pleier å være i ei mannskapsmesse til sjøs. Det var blant annet en lengre diskusjon om hvorfor den lille øya vi gikk i land på midtveis i toktet heter «Fredagshølet». Det kom en del konstruktive forslag, for å si det på den måten.

Ny-Vigra er en del av Fredrikstad Attføringscenter. I tillegg til å farte mellom alle Hvaler-øyene har denne delen av senteret

NY-VIGRA III

STØRRELSE: 75 fot og 500 HK

MANNSKAP: 6 menn/kvinner
Historikk: bygd i 1978 og kjøpt av Blå Kors Fredrikstad i 2007

HVOR: i områdene rundt Hvaler-øyene med kaiplass i Fredrikstad

FORMÅL: undervisningsbåt med daglige marinbiologiske turer for skoleelever

TILBUD: del av Fredrikstad Attføringscenter, samarbeider blant annet med NAV, Kriminalomsorg i frihet og lokale sosialkontor

FAKTA

også en egen brukthandel og flyttebyrå. Totalt er 15 personer tilknyttet Ny-Vigra.

Men vi er altså til sjøs. Historiene om de skyhøye bølgene preller av oss som vann på gåsa. Dette er cruise med Blå Kors. Vi så ikke en eneste bølge selv om vi nærmet oss den ytterste delen av fjorden. Blikk stille og noen få skyer som en bekreftelse på at det var skyfritt.

Ute på Hellekilen slapp gutta ut trålen for første gang. I 15-20 minutter dro vi med oss det som var å finne rett over sjøbunnen. Et par timer seinere gjentok prosessen seg i området som heter Lera. Mens det var hard bunn på Hellekilen, er det bløt bunn på Lera. Ut med trål og inn med trål. Et 20-talls 7.-klassinger var oppglødde og spente.

– En gang fikk vi en tifots jolle i trålen med motor og det hele, forteller skipper Nilsen. Vi fikk litt av hvert i trålen denne gangen også, må sies.

TORSKEN ER BORTE. Det er trist og et resultat av at vi ikke alltid behandler denne delen av kloden vår på en smart måte. Det fikk elevene om bord forklart. Det er årsaker til at alt ikke er som det bør være. I begge trålene fant vi cola- og ølbokser – heller ikke det er noe vi håper å finne midt ute på fjorden og på 35 meters dyp. Elevene ble mer enn ettertenksomme.

Deretter masse små flyndrer, små og litt større krabber, et par-tre gedigne sjøpølser, noen flotte sjøstjerner og masse tang. Noe var så lite at mikroskopet ble hentet fram.

At 7. klassingene hadde en suveren skoledag er det ingen grunn til å tvile på. Lærer Svensen testet dem før landgang, og måtte bare bøye seg i støvet/sjøvannet. Å lese er en ting, å oppleve på nært hold noe helt annet.

MANNSKAPET VÅRT glemte også små og store problemer der ute. Dette er en jobb. 12-åringene gav totalt blaffen i eventuelle forhistorier. De syntes det var stor stas da mannskapet gav seg god tid til å forklare livet ombord og rundt Ny-Vigra III. ●

Dette er Ny-Vigra III. Ei stolt Blå Kors-skute med sjel og innhold.

Kong Harald ville gi Pinnevennprisen 2010 til Lise Ødegård på Barnas Stasjon i Fredrikstad. Han hadde ikke glemt besøket på Barnas Stasjon høsten 2008.

Kongelig oppmerksomhet til Lise

«Er dette den norske dronningen?» spurte en gruppe turister da en bunadskledd Lise Ødegård kom ut fra Slottet etter å ha møtt Hans Majestet kong Harald. Akkurat denne dagen var vi mer enn fristet til å svare «ja»...

AV TOR-STEINAR JOREM TEKST
VIDAR RUUD/ANB FOTO

BARNAS STASJON

Lise Ødegård – Barnas Stasjon – omsorg – kreativitet – engasjement. Dette henger i hop, det ene følger det andre.

Barnas Stasjon i Fredrikstad har fått den oppmerksomheten den fortjener. I drøyt fire år har Lise Ødegård og hennes medarbeidere skapt en virksomhet med flere avleggere rundt om i Norge.

– Jeg hadde vel ikke drømt om at vi skulle få til alt dette, sier Lise Ødegård da vi møtte henne på Barnas Stasjon i Fredrikstad. Da hadde hun nettopp fått telefon fra kabinettsekretær Berit Tversland som på vegne av kong Harald fortalte at nettopp hun skulle motta Pinnevennprisen.

– DET VAR EN FANTASTISK BESKJED Å FÅ. Det var et personlig valg kongen hadde gjort. Det fortalte meg at arbeidet vårt på Barnas Stasjon hadde gjort inntrykk på ham.

Nettopp det inntrykket fikk Lise Ødegård bekreftet et par uker senere. Mandag 3. mai fikk hun møte kong Harald i audiens på Slottet. Han mintes med glede besøket på Barnas Stasjon høsten 2008.

– Han ville høre om hvordan det har gått med familiene han møtte ved den anledning, og ville i tillegg høre om hvordan arbeidet med Barnas Stasjon har utviklet seg både i Fredrikstad og andre steder i landet, forteller en glad prismottaker.

I følge Lise Ødegård var Kongen også interessert i å høre om hvordan Blå Kors har tenkt å finansiere arbeidet ved Barnas Stasjon etter at TV-aksjonsmidlene en gang tar slutt. Både givertjeneste, sponserer og offentlig støtte ble drøftet.

– FÅ FOLK TIL Å BESØKE DERE, VAR RÅDET FRA KONG HARALD. – Ingen greier å gå fra Barnas Stasjon upåvirket, sa kong Harald. Han var nok en av dem.

Lise Ødegård er glad for det barnefokusert Blå Kors har hatt de siste årene. Det har vært et riktig fokus viser tallene fra Barnas Stasjon i Fredrikstad. I 2006 var det totalt 59 brukere (barn og foreldre), i 2007 økte det til 129, i 2008 til 203, mens det i fjor var 283 foreldre og barn innom senteret. Pilen som peker opp viser behovet.

– Er du redd for at dere skal bli for store?
– Nei, egentlig ikke. Men det er viktig å ta vare på det som er grunnleggende for arbeidet vårt, nemlig at det skal være et trygt og godt sted for dem som bruker det, sier hun.

Kong Harald var meget interessert i hvordan Barnas Stasjon skulle drive etter at TV-aksjonspengene tok slutt. Også Lise Ødegård tenker mye på det.

– Jeg er usikker på hva som kommer til å skje. Det ville vært kjempetrist for bru-

BARNAS STASJON FREDRIKSTAD

Opprettet i 2004 som den første av flere stasjoner i regi av Blå Kors.

FORMÅL:

- Bli et attraktivt sted hvor risikoutsatte foreldre og deres barn kan få hjelp.
- Være et trygt sted hvor samvær mellom barn og foreldre kan finne sted.
- Styrke barns beskyttelsesfaktorer, slik at risikofaktorer i minst mulig grad kan være til skade for barnets videre utvikling.
- Identifisere barn som er i fare for å utvikle negativ adferd.

TILBUD:

- Familiegrupper (0-3 år og 4-9 år)
- Foreldregrupper
- Nettverkstiltak
- Ferie- og fritidstiltak
- Samværsordninger med og uten tilsyn
- Individuell familiebasert oppfølging
- Åpen barnehage (fra sommeren 2010)
- Tverrfaglig samarbeid

ANSATTE:

5,5 stillinger og 10-15 frivillige

BRUKERE:

283 foreldre og barn (2009)

kerne våre om dette tilbudet forsvant. Derfor er det viktig at myndighetene ser at den jobben vi gjør er viktig. Vi må også være kreative og finne nye inntektsmuligheter. Men jeg er glad for at Barnas Stasjon er et «lett» produkt å vise frem, sier Lise Ødegård.

BARNAS STASJON JAKTER NYE UTFORDRINGER. Litt fordi det nærmest ligger i senterets «sjel» å tenke nytt, litt fordi driften og tilgangen til nye midler krever det.

– I løpet av sommeren regner vi med å starte en åpen barnehage. Det er mange hjemmевærende som ikke har barna sine i barnehage. Vi ønsker å etablere en åpen barnehage hvor både barn og foreldre er med, forteller Lise Ødegård.

Målgruppa er de aller minste barna, og tilbudet retter seg mot risikoutsatte familier. Senteret har på grunn av dette gjort en del bygningsmessige endringer, men det vil også få et ekstra tilskudd fra det offentlige på opp mot 300 000 kroner årlig.

Lise Ødegård tar oss med på en rundtur i lokalene i Freskoveien 1. Og en rundtur avslører etter hvert nye planer. Andre etasje er også midt inne i en betydelig oppgradering. Planen er å kunne skape ett korttids heldøgnsstilbud for opptil tre familier. ●

- Her får vi det jo til!

Cesilie Jensen og Jesper Fekjær har det storartet. De gleder seg til skoledagene på Seiersborg.

Kan en skole få en bedre attest? Elever som sier at her får de det til. Seiersborg videregående skole er stort sett som alle andre skoler. Men vi trengte ikke lete lenge for å finne elever som med et smil slår fast at «her får vi det jo til».

FAKTA

Seiersborg videre- gående skole AS

ADRESSE: Solliveien 56, Rolvsøy (Fredrikstad)

ETABLERET: Høsten 1975 med 16 elevplasser fordelt på 2 klasser

VIL VÆRE: En skole for trygghet og vekst

ANTALL ANSATTE: 25

ANTALL ELEVER: 52 (76 fra skoleåret 2010/11)

TILBUD: Vg1 Helse og sosialfag, Vg2 Helsearbeiderfag, Vg1 Teknikk og industriell produksjon, Vg2 Produksjons- og industriteknikk

Rektor Inga Klevås mener Seiersborg videre-gående skole i dag er et nødvendig og godt alternativ til den ordinære skolen.

AV TOR-STEINAR JOREM TEKST OG FOTO

Rusfri møtte elevene Cesilie Jensen (24) og Jesper Fekjær (18), og vi møtte «sjefen», rektor Inga Klevås. Det er kort avstand mellom Sarpsborg og Fredrikstad, og vår skole har plassert seg omtrent midt mellom de to byene. Litt mer i Fredrikstad enn i Sarpsborg.

– Jeg er blitt litt eldre og tenker annerledes. Jeg får med meg det som skjer, og jeg har endelig sluttet å levere halve oppgaver. Her føler jeg meg vellykket, sier Cesilie.

– Skolen er liten, det liker jeg. Det betyr også at jeg får mye mer hjelp enn før. Lærerne våre får tid til å være sammen med oss, sier Jesper.

– Målet vårt er å bygge elevene opp. Vi skal hjelpe mennesker, og det tror jeg vi gjør. Når elevene våre forteller oss at de har lyst til å gå på skolen, er det en bekreftelse på at vi får det til, sier Inga Klevås.

SEIERSBORG ER EN LITEN SKOLE – uvanlig liten egentlig. 52 elever tar til seg teori og praksis på denne skolen. Snart øker tallet til 76.

– Det ser ut til at skole har kommet på dagsorden i Blå Kors Norge. Vi som jobber på disse skolene vet at det vi driver med er god og effektiv forebygging, sier Klevås.

– Har skolen elever som sliter med rusproblematikk?

– Ja, det har vi i likhet med flere andre skoler. Vi vet at det er elever hos oss som befinner seg i faresonen for å utvikle et rusproblem. Noen elever kan ha en helt annen problematikk. Det at vi er en liten og trygg skole med stor lærertetthet gjør det enklere for oss å støtte opp om elevene våre. Det er alltid to lærere/assistenter til stede i timene, sier Inge Klevås som har ansvaret for en stab på 25 personer.

CESILIE JENSEN har prøvd seg i videregå-

ende skole før. Det gikk ikke helt etter planen. Hun har jobbet litt i ettertid, og fått en liten gutt som nå er fire år gammel.

– Venninna mi skrøt sånn av skolen. Nå er det jeg som skryter av den til andre venner. Jeg ringte til rådgiveren og fikk plass. Jeg går på helse- og sosialfag, og drømmen er å bli ambulansesjåfør. Det hadde vært noe, det.

– Hvordan er det å være 24-åring sammen med 16-17-åring?

– Det går bra. Jeg liker å være den eldste. Blir det for mye uro sier jeg bare ifra. Det pleier å hjelpe, sier Cesilie.

JESPER FEKJÆR startet egentlig på byggfag på en annen skole i distriktet. Etter en dag fant han ut at det neppe var framtida.

– Jeg hadde litt flaks. Seiersborg kjente jeg ikke til i det hele tatt. Jeg så imidlertid en annonse i avisa, deretter ringte jeg og fikk plass, sier Jesper.

Han ble litt overrasket over det som møtte ham på Seiersborg. Den er ikke helt lik andre skoler likevel.

– Det var jo egentlig «mekken» jeg ville på. Det som var litt rart var at det var så få elever i klassen. Vi er ni i klassen, og det hender vel at vi er enda færre. Da får lærerne tid til å snakke med hver enkelt av oss.

– Og så er det en artig sak til. Hver onsdag griller vi i verkstedet og fredag lager vi vaffer. Det skaper et sosialt miljø og dermed også motivasjon, sier Jesper som har yrkesdrømmen klar; han satser på å bli industrimekaniker.

REKTOR INGA KLEVÅS er glad for at samarbeidet mellom de fire Blå Kors-skolene i landet nå utvikles videre. Hun tror på samkjøring, og mener også at det er behov for minst to nye skoler. En i Oslo og en et eller annet sted i Telemark.

– Det er behov for slike skoler, og det er også i tråd med regjeringens skolesatsing. Mange av de elevene som faller fra i den ordinære skolen vil være aktuelle elever på våre skoler. Og slik jeg ser det har vi noe å tilby disse elevene, sier hun.

– Hvordan rekrutterer dere elever?

– Cesilie og Jesper fortalte om to måter. Mange av elevene våre kommer rett fra ungdomsskolene, og de kan få råd fra rådgiverne og lærerne sine om å søke hos oss. Vi vet at folk i distriktet tenker gode tanker om det å være elev på Seiersborg, sier Inga Klevås.

– Seiersborg er en skole i Blå Kors-systemet, er det en fordel eller ulempe?

– Blå Kors skal hjelpe mennesker, og det gjør vi. Men vi er litt forsiktige med å profilere oss som en Blå Kors-skole. Det kristne grunnlaget skolen bygger på ønsker vi å formidle gjennom alt det vi gjør. Ord er vel og bra, men handling er enda bedre, sier hun.

LITT OVERRASKET BLIR VI da Inga Klevås antyder at det egentlig ikke burde vært plass til slike skoler.

– I utgangspunktet er jeg i mot skoler som dette, så rart det enn kan høres ut. Alle elever burde blitt godt nok ivaretatt i den ordinære skolen. Jeg er glad i den norske enhetsskolen. Men realiteten i dag er en annen, og da er Seiersborg et alternativ som skole-Norge trenger.

Cesilie Jensen er mer enn overbevist om at det er plass til skoler som dette.

– Seiersborg passer godt for elever som har slitt litt. Det er veldig ok å være her. Lærerne er greie, og det sier jeg ikke bare fordi Inga står her, ler Cesilie.

Jesper Fekjær er enig: – Jeg anbefaler skolen for andre, sier han. •

Hadelandsbakeriet AS Rådhusv 35 2770 JAREN Tlf. 61 32 81 38	 Haugesund Sparebank avd. Bømlo 5443 BØMLO Tlf. 03 240	Ludvig Kamperhaug A/S 1713 GRÅLUM Tlf. 69 14 43 77	 FO Fellesorganisasjonen 0506 OSLO Tlf. 23 06 11 70	Amcor Flexibles Drammen AS Nedre Eikerv. 12 3045 DRAMMEN Tlf. 32 20 21 00	 FORSIKRINGS spesialisten 9615 HAMMERFEST Tlf. 78 41 73 30	Melhus Regnskap AS 7212 KORSVEGEN Tlf. 72 87 82 00 www.melhus-regnskap.no
Grorud DPS Rosenbergv 15 B 0905 OSLO Tlf. 22 16 82 00	Mascot Electronic AS Mosseø. 109 1624 GRESSVIK Tlf. 69 36 43 00	Sæterdals Frisørsalong Skrivev 16 1920 SØRUMSAND Tlf. 63 82 76 76	 BFH SPAREBANK Torget 14 6440 ELNESVÅGEN Tlf. 71 26 80 00	 NAV Ulstein Sjøg 63 6065 ULSTEINVIK Tlf. 70 01 75 00	 EiendomsmeglerVest Vaskerelven 16 5014 BERGEN Tlf. 55 21 77 00	 BYGGMAKKER Uvdal Trelast A/S 3632 UVDAL Tlf. 32 74 30 41
NorskSignode AS Ryghgata 4 B 3050 MJØNDALEN Tlf. 32 23 18 80	Lerøy Alfheim A/S Skuteviksbodene 1 / 2 5035 BERGEN Tlf. 55 30 39 00	Arendal Modellverksted Kaffejordet Tromøy 4818 FÆRVIK Tlf. 37 08 55 94	Inter Revisjon Gjøvik AS Storg. 20 2815 GJØVIK Tlf. 61 18 90 90	Wonderland AS Øran Øst 6300 ÅNDALSNES Tlf. 71 22 78 00	 Nordvest Miljø VVS • ENØK • Klimaservice Aust-Tromsveien 11 2150 TROMSØ Tlf. 97 47 21 40	Cinderella Sko Storg. 1 3510 HØNEFOSS Tlf. 32 12 20 13
 ELEMENTMONTASJE AS Industriv 1 3300 HOKKSUND Tlf. 32 75 08 08	 vikørsta 6893 VIK I SOGN Tlf. 57 69 86 50	Partrederiet Mjånes 9531 KVALFJORD Tlf. 78 43 86 47 Mobil 948 95 578 Sightseeing på Altafjorden	Solberg Regnskap- og Bedriftstjenester Sjukelhusv. 1 5416 STORD Tlf. 53 41 18 33	Vestsink AS 6080 GURSKØY Tlf. 70 08 03 60	Elektro Maskin AS Gjesdalv. 3 4306 SANDNES Tlf. 51 68 17 70	Jahr Bilservice Jarv., 3340 ÅMOT Tlf. 32 78 56 08
Tannlege Tor Frost Nielsen Strandg. 19 5013 BERGEN Tlf. 55 32 67 24	industrienergi.no Fagforbundet for industri og energi Youngsøgt 11, 0181 OSLO Tlf. 02 390	Grove-Knutsen & Co A/S Brobekkv. 104 A 0583 OSLO Tlf. 22 81 26 00	 Taxi Hedmark Telefon 03650 Østreg. 32, 2317 HAMAR Tlf. 03 650	 Senter for Rusforebygging 3001 DRAMMEN Tlf. 32 04 67 00	 DRIBB SHIPING GROUP 5804 BERGEN Tlf. 55 57 66 00	 Auto ERKSTED Drammensv. 34 B 3050 MJØNDALEN Tlf. 32 87 62 16
Steenberg Bedriftsrådgivning AS GI Riksv 333 3055 KRØKSTADELVA Tlf. 928 37 440	J L Bruvik A/S 5871 BERGEN Tlf. 55 53 51 50	 GHV MONTASJE Kongsberg - 36 83 55 90	 SPAREKASSEN Torvet 8, 4801 ARENDAL Tlf. 37 00 49 00	Innvik Fjordhotell Misjonsheimen AS 6793 INNVIK Tlf. 57 87 49 90	 Haugesund Sparebank 5501 HAUGESUND Tlf. 52 70 50 00	RK Bil-Service Treschowsg 1-3 3044 DRAMMEN Tlf. 32 89 01 50
Horten Rørleggerbedrift A/S Storg. 64 3182 HORTEN Tlf. 33 04 36 54	Vegårshei Sparebank 4973 VEGÅRSHEI Tlf. 37 17 00 60	RevisjonsCompaniet Fritjof Nansensg 8 1501 MOSS Tlf. 69 20 94 50	 GILJE Gilljastølsv 8, 4335 DIRDAL Tlf. 51 61 14 00	Son Kro AS Storg 31, 1555 SON Tlf. 64 95 70 08	AdCo Partner AS Åsløv 15, 3107 SEM Tlf. 33 33 30 99	Serimaster AS Støperig 7 3040 DRAMMEN Tlf. 32 80 07 00
 Høgskolen i Molde avd for vernepleierutdanninga 6402 MOLDE Tlf. 71 21 40 00	Christensen Teppe & Tapet Håndverk AS Tollbug 16a 3044 DRAMMEN Tlf. 32 83 20 74	Aaserud Møbler A/S Røllighetsv 9 1738 BØRGENHAUGEN Tlf. 69 16 66 60	 FOSSUM-KOLLEKTIVET 1820 SPYDEBERG Tlf. 69 83 31 00	Bentzen Moss Begravelsesbyrå A/S Solgaard Skog 4 1539 MOSS Tlf. 69 25 11 15	Flanderborg Rammer og Kunst Nedre Flanderborg 5 7374 RØROS Tlf. 72 41 05 90	Thorkildsen Gartneri A/S Kongsgård Alle 47 a 4632 KRISTIANSANDS Tlf. 38 02 58 42
Eina Almenning 2843 EINA Tlf. 61 15 94 50	 NAV Hole 3530 RØYSE Tlf. 31 02 83 10	Autolakk A/S Arvoldskogen 41 1529 MOSS Tlf. 69 26 28 50	Stener Dvergsnes & Co A/S Markens g 45 4612 KRISTIANSANDS Tlf. 38 02 21 98	Fosnavåg Rør A/S 6090 FOSNAVÅG Tlf. 70 08 80 19	Trykk-service A/S Prof Smiths alle 50 A 3048 DRAMMEN Tlf. 32 80 81 70	 NorDan Stasjonsv. 46, 4460 MOI Tlf. 51 40 40 00
Brenden & Co Stillasutleie AS Nedre Kallbakkvei 80 1081 OSLO Tlf. 22 68 40 85 Mobil 934 84 600	Johan R. Sunde AS -SPAR 6037 EIDSNES Tlf. 70 19 07 03	Nøtterøy Familiecamping Fjærholmen AS Fjærholm v 5, 3132 HUSØYSUND Tlf. 33 38 51 43 E-mail: post@fjaerholmen.no	 Krisesenteret i Follo IKS Incestsenteret i Follo IKS Åpent hele døgnet hele året Langbakken 9, 1430 ÅS - Tlf. 64 97 23 00		Revisorteam Midt-Telemark A/S 3810 GVARV Tlf. 35 95 67 00	
Hepsø Maskinstasjon 7228 KVAL Tlf. 72 85 22 08	Åfjord Familiesenter Øvre Årnes 7 7170 ÅFJORD Tlf. 72 53 02 80	 Steffensrud Rehabiliteringssenter AS 2846 BØVERBRU - Tlf. 61 19 91 00		Advokat Atle Roll-Matthiesen Kong Ringsg 16, 3510 HØNEFOSS Tlf. 32 12 10 53		Solbekk Møbler A/S Torvg. 3 3770 KRÅGERØ Tlf. 35 98 17 28
 Manifestsenteret Psykisk idelse og rus Hyggenv 29, 3440 RØYKEN Tlf. 31 29 76 50 - Fax. 31 28 33 54 www.manifestsenteret.no post@manifestsenteret.no Utredning, behandling og rehabilitering		forebygging.no Kunnskapsbase og interaktiv arena for forebygging og helsefremmede arbeid. Nett-tjenesten utvikles gjennom et bredt samarbeid mellom fagmiljøer i Norge. Forebygging.no inneholder mer enn 10.000 fagemner med særlig fokus på rusforebyggende arbeid.		 Det Nasjonale Aldershjem for Sjømenn Storg 22, 3290 STÅVERN Tlf. 33 16 53 50		 APOTEK 1 Vår kunnskap - din trygghet Skårersletta 55 1473 LØRENSKOG Tlf. 21 61 10 00

Omlidstranda Camping Omlid 3296 NEVLUNGHAMN Tlf. 33 18 86 00	 SOLVASK - en ren fornøyelse Rosenkrantzgata 89 3003 DRAMMEN Tlf. 32 83 19 85	Økonsult AS Bankg 1 6200 STRANDA Tlf. 70 26 91 40	 Tor Ludsfeldt Ervik Vestre Rosen 73 7092 HEIMDAL Tlf. 72 88 96 55 www.takstteam.no	 Geilov, 3580 GEILO Tlf. 32 09 12 30/50	Toyota Drammen - trygg og spennende Toyota Lier - en utfordring av Toyota Drammen Toyota Drammen AS 3007 DRAMMEN Tlf. 32 23 46 00
 ColorLine SuperSpeed 4662 KRISTIANSANDS Tlf. 38 07 88 00	 OLAF O. RUKKE Nesmoen 3540 NESBYEN Tlf. 32 07 00 02	Sande Gård AS 4097 SOLA Tlf. 51 71 51 00	Lampeland Bakeri og Konditori AS Dyrmyrg 5 3611 KONGSBERG Tlf. 32 73 31 45	Vitusapotek Florø Hans Blomgate 39 6900 FLØRØ Tlf. 57 75 81 05	Psykiatrien i Vestfold HF HELSE Olav Trygvassonsg 4, 3125 TØNSBERG Tlf. 33 01 80 00 - Fax. 33 01 80 01
 Nordea			 SIRUS Statens institutt for rusmiddelforskning Øvre Slottsg. 0157 OSLO Tlf. 22 34 04 00 Fax. 22 34 04 01		Mjøsvoll senter for ungdomsvern Er en statlig barneverninstitusjon som ligger på Gjøvik. Senteret tilbyr plasser for ungdom mellom 13 og 18 år. Mjøsvoll består av akuttavdeling, oppdragsavdeling, ungdomsfamilier og beredskapshjem. Helgerudvegen 46, 2816 GJØVIK - Tlf. 466 16 620
					 Oslo universitetssykehus Klinikk Psykisk Helse og Avhengighet Kirkev 166, 0450 OSLO Tlf. 22 11 80 80

Jæren Distriktspsykiatriske Senter

**Opne forelesningar våren 2010
på M44 i personalkantina 2. etg. kl. 19.00 - 20.00**

Tema:

- 14.01: **Ein og ein halv times førelesing om korleis ein kan forstå eit menneske med psykopatiske trekk.**
- 21.01: **Det kommunale tilbodet innan rus/psykiatri.**
- 28.01: **Å komma gjennom sorga for å gå vidare.**
- 04.02: **Fysisk aktivitet og psykisk helse.**
- 11.02: **Vegen tilbake til arbeid.**

18.02: **Søvn og søvnvanskar.**

25.02: **Vinterferie.**

04.03: **Nye trendar i psykiatrien - erfaringskonsulenter.**

11.03: **Når menneske i krise treng nokon å snakke med.**

18.03: **Ernæring og kosthald som gagnar kropp og sjel.**

25.03: **Korleis forstå manisk/depressiv lidning.**

08.04: **Tru og livssyn i psykisk helsevern.**

15.04: **Å vera pårørende til rusavhengig eller fengselsinnsett.**

22.04: **Verdien av kreativ aktivitet.**

Ansvarlig:

Oppfølging av haustens førelesing. Psykolog Paul Nordgren, JDPS
Leiar for tenesteutvikling og samhandling Elisabeth S Sande, JDPS
Sybille Greiner, org. Leve
Helsesportspedagog James Best, JDPS
Fagleiar Anne Gunn Sandanger NAV og
Wendy Pollack, erfaringskonsulent LMS, JDPS
Psykolog Lars-Erik Larsen, JDPS

Erfaringskonsulent Målfrid Frahm Jensen, Psyk. divisjon, SUS
repr. frå Kirkens SOS

Ernæringsspesialist Sissel Mugaas og Inge Asheim, Leiar av Brukerrådet, JDPS
Overlege Ann Mari Huse, JDPS, og erfaringskonsulent Wendy Pollack, JDPS
Institusjonsprest Johannes Høyvik, JDPS

Lill Christin Salte, Veiledningssenteret for pårørende, Sandnes
Repr. frå Svendsenhuset, aktivitetssenteret i Time kommune

Alkohol-liberale kristne i utakt med «folk flest»

Odd Anders With

SOLOUTSPILL. Rett etter at SIRUS (Statens institutt for rusmiddelforskning) gav ut årets første rapport om markerte endringer i befolkningens holdninger til alkoholpolitikken, kom to politiske utspill om liberalisering. Begge ville i sin konsekvens undergrave Vinmonopolet både økonomisk og politisk, ja dens eksistensberettigelse. Ingen av forslagene var kunnskapsbaserte, men åpenbare solo-forsøk fra henholdsvis en KrF-politiker og en Sp-politiker som ville fremstå «moderne».

Det ene forslaget om vinmonopol i alle kommuner, bygget verken på behovsanalyser, konsekvensanalyser eller kunnskap om den massive millioensubsidieringen et slikt underskuddsforetak ville medføre. Det andre forslaget om å tillate en viss spritproduksjon og omsetning som en del av en gårdsdrifts distriktpolitiske profil, ville vært brudd med våre internasjonale avtaler. Et ja ville bety punktum for Vinmonopolet.

Jeg kan ikke tenke meg noe mindre vel-egnet tema for soloutspill enn alkohol. Profilerer fikk forkjørsrett på bekostning av kunnskap, tross begges ja til Vinmonopolet.

Mange kristnes forhold til alkohol har en beslektet motivasjon. Man tror – eller vil gjerne tro – at en liberal alkoholholdning kan gi respekt og tilslutning for det man for øvrig prøver å formidle av verdier.

I en slik kontekst er det jo nyttig å vite at mens stadig flere kristne tror det er kult å drikke alkohol, viser omtalte SIRUS-rapport at befolkningen er blitt klart mer restriktive i perioden 2005-2009.

På slutten av perioden mente færre at vin burde selges i butikk. Færre mente at promillegrensene er for strenge. Færre mente aldersgrensene var for høye. Andelen som mente at høye priser og tilgjengelighetsbegrensninger i stor grad kunne bidra til å begrense skadevirkningene av alkohol økte markert. Bare én av fem sa seg enig i påstanden om at alkoholproblemer først og fremst bare rammer en liten gruppe.

VOLDSOM VOLDSDNEDGANG. Mens 35 prosent i 2005 mente at skjenkereglene, som lukningstider på utesteder, i meget stor grad eller i ganske stor grad kunne bidra til å begrense skadevirkningene av alkohol, var tallet knapt fire år senere steget med 11 prosent. Det er interessant at vi i slutten av denne perioden fikk flertall for vedtak i flere storbyer om å stramme inn skjenketiden fra kl 03.00 til kl 02.00 – og en påfølgende nedgang på om lag 30 prosent av sentrumsvolden i helgene i flere av de samme byene.

Nå håper jeg på en nasjonal oppfølging med lovendring som setter kl 02.00 som maktsgrense. Våre storbyer har hatt en av Europas mest liberale skjenkereglimer. Vi snakker om byer som i år etter år må bruke så mye ressurser på helgevolden at de ikke har ressurser til å rykke ut

mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.»

POLET REDDER LIV OG HELSE. Dersom Vinmonopolet skaper tilstrekkelig bred oppslutning og legitimitet i Stortinget for kvalitet, medansvar og tilgjengelighet, forstår flertallet at polet redder liv og helse. Og vi slipper nye markerte liberale fremstøt som for eksempel at vin betraktes som en dagligvare og skal selges i butikkene.

I denne konteksten har vi alle et medansvar for at Vinmonopolet står sterkt i befolkningen. Dette betyr ikke at Vinmonopolets styrke øker proporsjonalt med sin utbredelse. Forskningen vi-

ikke har større befolkning enn vi finner i et par kvartal i Trondheim, som kanskje har fem til ti minutters kjøring til nærmeste pol over kommunegrensa og vet at alle varer kan bestilles på Posten.

DU ER BUDSKAPET. Ei kommunikasjonsbok mange har lest heter «Du er budskapet». Vi har alle vært i situasjoner der våre handlinger overdøver våre ord. Enten vi er kristne eller ikke, snakker om nestekjærlighet eller solidaritet, kommer vi ikke utenom at vi har et eget selvstendig ansvar for håndteringen av vårt største sosiale problem. Vi er en levende rekke klame – for det vi vil.

Og er vi redd for hva folk mener, kan vi jo huske hvordan det gikk med røykeloven. Ingen andre lover har reddet mer liv og helse de siste årene. I starten var bare om lag hver tredje velger for en slik lov. Fakta og erfaring førte på kort tid til at over 90 prosent i dag er for denne loven.

Alkoholen er jo en annen skål, vil noen si. Men det er sannelig mange paralleller for den som er villig til å gå edruelig inn i fakta – og ikke skyve vekk det faktum at begge områder også handler om solidaritet og menneskeverd.

” Mens stadig flere kristne tror det er kult å drikke alkohol, viser omtalte SIRUS-rapport at befolkningen er blitt klart mer restriktive i perioden 2005-2009

på «husbråk» – en betegnelse som i noen tilfeller kamouflerer alvorlige overgrep og misbruk av barn.

Vinmonopolet er det folkelige uttrykket for kompromiss og balansegang i håndteringen av et nytelsesmiddel som samtidig representerer vårt største sosiale problem. Det handler ikke om forbud, men regulert kontroll og ikke for lav terskel i forhold til virkemidlene tilgjengelighet og pris. Kjøpspris er lavere enn regningen – menneskelig og samfunnsøkonomisk.

Mange har i den offentlige debatt glemt alkohollovens formålsparagraf, som også Vinmonopolet skal innrette seg etter: «Reguleringen av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk etter denne lov har som

ser klart at såkalte upopulære tiltak som tilgjengelighet og pris er blant de sterkeste faktorer som regulerer totalforbruket av alkohol – og dermed alkoholskadene.

Tilgjengelighet er nøkkel i all forbrukerpåvirkning. Denne balansegang er Vinmonopolet seg bevisst. En avvísning av politisk press å la krav om «pol i alle kommuner» er like mye rasjonalitet som holdninger. Et slikt forslag vil nemlig føre til at mange titalls nye pol måtte gå med millionunderskudd, fordi det kort og godt ikke er befolkningsgrunnlag for pol i alle kommuner. Den er god som kan gi en etisk begrunnelse for å bruke «skattebetalernes penger» til å subsidiere pol med mange titalls millioner kroner årlig, fordi vi har en rekke kommuner som

FAKTA

Odd Anders With (55) er påtroppende daglig leder for Aglo opplæringscenter i Stjørdal. Han er journalist av bakgrunn, men har nå 13 år som heltidspolitiker bak seg nasjonalt og lokalt, blant annet som statssekretær i de to Bondevik-regjeringene. Han sitter som rådsleder i SIRUS og er medlem av bedriftsfor-samlingen i Vinmonopolet.

ORG. Blå Kors-stafetten 2010

Tredje etappe og Robin Larsen fra Aglo vgs er allerede langt foran de tre andre Blå Kors-lagene.

Mer enn 30 000 løpere var i aksjon i Oslos gater lørdag 8. mai. 60 av dem tilhørte Blå Kors-familien. Ny BK-rekord – og hurra for det!

Rusfri tok oppstilling med kamera på etappe tre, og allerede her var trenden klar. Aglo-elevene hadde takket de tre andre for følget – for godt. Vi tok igjen de spreke på etappe 12, og trenden fortsatte. Aglo-elevene et par-tre minutter foran

lærerne sine, og de to Oslo-lagene våre langt bak der igjen. Til slutt så det slik ut: nr. 643 – Aglo-elevene (1:16:24) nr. 780 – Aglo-lærerne (1:19:53) nr. 882 – Steg for Steg (1:26:51) nr. 885 – Blå Kors hovedkontor (1:27:24)

For ordens skyld: Hele 910 lag deltok i denne klassen. Blå Kors hovedkontor kom seg til mål før stengetid. Vi lar informa-

Den store Blå Kors-duellen i Holmenkoll-stafetten endte med Aglo-seier. Alle de fire lagene fra Blå Kors kom seg velberga gjennom, men Aglo-elevene var i særklasse kjappest!

sjonssjefen vår, Steinar Glimsdal, beskrive siste etappe:

«Det var egentlig litt spennende å stå og vente på siste vekslingen for lag nr 3148... Tiden varte og rakk, skyggene begynte å bli lange og alle slags tanker gjorde seg gjeldende: Hadde vi brutt? Tenk om de stenger av løpet... Tenk om de låser Maratonporten... Jeg ble særlig betenkt da en ambulanse under full utrykning kom kjørende opp løypa og laget en midlertidig pause for stafettdeltakerne... Herlig da å se Anders Wengen til slutt komme i fint trav – selv om BK Norge lå håpløst langt etter... På vei inn Maratonporten hørte jeg en kvin-nestemme rope: «Heia, Blå Kors!» Etter 200 meter var jeg i grunnen forsynt med løping, men da hadde jeg en hel runde igjen på ærverdige Bislett. Å for en dag...»

15. mai 2011 er det tid for revansjer. Og da forventer de fire STOOOOORE konkurranse fra mange andre Blå Kors-lag. Start treninga – NÅ!

TSJ

Vil ikke ha tippemidler

Blå Kors ønsker ikke å motta midler fra den såkalte «grasrotandelen» i regi av Norsk Tipping. Fire Blå Kors-foreninger og åtte av de kollektive Blå Kors-medlemmene har vært registrert som mottakere av «grasrotandeler». Generalsekretær Geir Gundersen sier til Rusfri at landsstyret har valgt å komme med en sterk anmodning om å avstå fra «grasrotandelen», selv om det for flere av mottakerne utgjør en god inntektskilde.

– Vår anbefaling er svært tydelig. Årsaken er at våre egne fagfolk har vært veldig klare på at Blå Kors skal innta dette standpunktet, sier Gundersen.

I dag er Blå Kors den største aktøren

innen behandling av spilleavhengige, og landsstyret mener at det dermed påhviler Blå Kors et ekstra ansvar å ta reflekterte valg rundt spørsmål om spill.

– Men folk spiller jo, og da er det vel fint at frivillige kan motta en større andel av pengene?

– Jo, men for at vi skal motta penger må vi oppfordre folk om å spille for så å oppgi Blå Kors som mottaker. Det blir helt feil for oss, sier Gundersen. Enkelte vil hevde at Blå Kors møter seg selv i døra når de fortsatt holder døra åpen for midler fra Extra-spillet, også det et spill i regi av Norsk Tipping. I 2009 mottok i alt sju Blå Kors-prosjekt 3,2 millioner kroner fra denne potten.

– **DET ER EN PRINSIPPIELL FOR-SKJELL.** Extra-midlene er allerede i systemet. Der er det ikke snakk om å be spillerne sette av en sum til for eksempel Blå Kors. Men jeg forstår at det kan være vanskelig å se forskjellen, sier Geir Gundersen.

TSJ

Blå Kors har startet feriesalget

Blå Kors arrangerer i år hele ni ferier for familier som har eller har hatt rusproblemer tett på livet. Våre ledere og frivillige medhjelpere legger til rette for at foreldre og barn kan ha fine sommeropplevelser sammen.

La årets sommerhilsen til venner, familie og kolleger gi ekstra mening. Et symbolsk gavekort til kun 150 kroner er med og gir et barn en ferie med glede, nye venner og gode minner.

Vanlige symbolkort eller e-post kort kjøpes på nettbutikken Blå Gaver **www.blagaver.no** Sommer, sol, saltvann, latter og lek – til kun 150 kroner!

Her er «Porcus Perna»!

I april ble det enorme kunstverket på tre ganger sju meter, «Porcus Perna» (Perlegrisen), avduket i Trondheim. Målet er å oppnå en salgspris på minimum 300.000 kroner, og inntekten går uavkortet til Barnas Stasjon.

– Jeg har laget en liten bit av grisen. Jeg er stolt og lykkelig over å kunne hjelpe til. Dette er ikke bare et bilde, men et håndslag til noen som trenger hjelp og støtte, sa Berit Mæland til blakors.no.

Mæland er en av de 20 kjente kunstnerne som har bidratt med en del av «kunstgrisen» som har fått stor oppmerksomhet i Trondheim. «Porcus Perna» ble avdekket og etterfulgt av en stor konsert hvor blant annet Tre Små Kinesere stilte i spissen for en rekke kjente trønderartister.

– Det finnes mange som har trøbbel. Det

er sikkert noen i blokka di, derfor synes vi dette er noe som er verd å støtte, sa Ulf Risnes, frontfigur i Tre Små Kinesere.

Nå gjenstår jobben med å selge «Porcus Perna». Størrelsen antyder vel at en bedrift må trå til. De færreste har plass til et bilde på 21 kvadratmeter i stua si...

– Jeg gir meg ikke før vi får solgt grisen, sa initiativtaker Odd Håkon Aarvik. I skrivende stund er kunstverket fortsatt ikke solgt, men i følge direktør for Blå Kors Midt og Nord, Jan Elverum, er det bedrifter som har vist seriøs interesse for «Porcus Perna».

Barnas Stasjon har alt mottatt 15.000 kroner som var stasjonens andel av billettinntektene.

TSJ

Dette er altså «Porcus Perna». Den kan gi Barnas Stasjon 300.000 kroner.

Musikalsk driftssjef

– Rubbel og bit er egenprodusert, forteller driftssjefen på Aglo, **Nils Larsen**. For en måneds tid siden debuterte han på CD-markedet sammen med kompisene sine i gruppa Morild. Larsen har bokstavelig talt gått gradene i Aglo-systemet. Først som elev, deretter som lærling, så medarbeider i driftsavdelingen før han ble driftssjef for hele anlegget. I tillegg er han altså en meget habil bassgitarist. CD'en «Time to rest» er en såkalt prog. rock-CD sterkt inspirert av gamle storerheter som Procol Harum, Jethro Tull og ikke minst Camel. Nils Larsen er hovedarkitekten bak både tekst og musikk på CD'en. – Tekstene er personlige og blir gjerne til mens jeg går i skogen sammen med bikkja. Så får jeg ideen til melodiene som gjerne blir til i samarbeid med Odd Roar Bakken. Vi har spilt sammen i 40 år så vi har et godt samspill, sier Nils Larsen. Aglo vgs har for øvrig en egen gruppe, Next to Perfect, som burde være kjent for mange i Blå Kors. CD'en kan bestilles på **www.norskprogrock.no**

TSJ

Sigrun Ryan Degnes er fra 3. mai 2010 ansatt som assisterende generalsekretær i Blå Kors.

Assisterende generalsekretær i Blå Kors

Sigrun Ryan Degnes (60) er ansatt i stilling som assisterende generalsekretær ved Blå Kors hovedkontor i Oslo. Hun har vært ansatt i forskjellige funksjoner siden 1985. Siden 1998 har hun jobbet som administrasjonssjef.

Generalsekretær Geir Gundersen uttrykker stor glede over at en erfaren medarbeider som Sigrun Ryan Degnes har sagt ja til å gå inn i den nye stillingen. De to har arbeidet tett i ledelsen av Blå Kors Norge siden 1998 da Gundersen ble ansatt som generalsekretær. I 2007-08 tok de sammen hånd om den sentrale ledelsen av TV-aksjonen Blå Kors.

Ansettelsen skjer i forbindelse med en nyorganisering av ledelsen. Roald Hansen (55), som har vært utviklingssjef og stedfortreder for generalsekretæren siden 2008, slutter i løpet av sommeren for å begynne som leder for fagavdelingen ved Statens autorisasjonskontor for helsepersonell.

SG

JUBILANTER

75 ÅR

Ivar Gjerdi (bildet), Oslo, fyller 75 år den 5. juni. Gjerdi er utdannet sykepleier og diakon fra Diakonhjemmet i Oslo og

ble vigslert til diakon i 1959. Han arbeidet i forskjellige stillinger innenfor Det norske lutherske Indremisjonsselskap i perioden 1960-82 – med et «avbrekk» i 1968-72 da han var menighetssekretær og diakon i Skien menighet. Ivar Gjerdi ble generalsekretær ved hovedkontoret til Kristenfolkets Edruskapsråd (KE) i 1982, og denne stillingen hadde han i 10 år. I denne perioden var han også redaktør av bladet «Vardevakt», én av forløperne til det magasinet du nå holder i hendene. Etter tiden i KE arbeidet Gjerdi i Den norske Santalmisjonen og Normisjon før han gikk av med pensjon i 2002. Han har også hatt flere politiske verv for Kristelig Folkeparti, blant annet har han sittet som medlem av bystyrene i Skien og i Fredrikstad. Ivar Gjerdi er en aktiv pensjonist og er for tiden styreleder ved Oslo Sjømannskirke. Vi ønsker ham hjertelig til lykke med dagen 5. juni!

70 ÅR

Tidligere generalsekretær i Blå Kors, **Lyder Johs Verne**, fylte 70 år den 23. april. Verne, som er ordinert prest i Den norske kirke, var generalsekretær i perioden 1982-88. Han har hatt flere tillitsverv i Blå Kors etter 1988, og blant annet vært styreleder ved Borgestadskirken og for Blå Kors Region Sør. Vi ønsker ham hjertelig til lykke med dagen som var!

SG

PÅ Plass I BLÅ KORS – IGJEN!

Det er noe ungdommelig med hele mannen. Han ville treffe oss på en kaffebar, og han syntes det var kult å bli fotografert i en oransje trappeoppgang på Youngstorget. Da det i tillegg dukka opp litt grafitti på veggene var settingen nærmest perfekt.

Amund Gillebo er navnet, og for de som ikke vet det; han er den nye ungdomskoordinatoren i Blå Kors. 32 år ung omtrent. Midt i blinken for en som skal jobbe med ungdom. Han har ikke rukket å glemme sin egen fartstid som ung.

- DET ER SÅ MANGE MULIGHETER i denne jobben. Det at Blå Kors Ungdom har blitt en del av Blå Kors Norge gjør det mulig for meg å bli med på å skape noe nytt. Den stillingen jeg skal begynne i får jeg være med på å forme, sier Amund som er helt klar på at han skal være ungdommens røst i Blå Kors-systemet. Ungdommelige røster blir det aldri for mange av.

Han kjenner Blå Kors Ungdom også. For sju år siden vikarierte han tre måneder som daglig leder i BKU. Før den tid var han også innom litt kafédrift i Storgata 38; også det i regi av gode, gamle Blå Kors Ungdom.

Han vil altså tilbake. I dag jobber han som trosopplæringsleder i Jevnaker menighet, men selv ikke en såpass spennende jobb fikk han til å glemme å sende søknaden til Blå Kors. Han er til og med villig til å bli fast pendler mellom Jevnaker og Oslo.

Amund er med andre ord klar for nye utfordringer. Ta vel i mot han.

– En ting er at jeg har gode minner fra Blå Kors-tiden. Jeg ser også mange muligheter. Etter TV-aksjonen i 2008 har det skjedd mye med Blå Kors. I Jevnaker jobber jeg

lokal, i Blå Kors blir horisonten kraftig utvidet, sier han.

DET HAR VÆRT STØRRE AKTIVITET i Blå Kors Ungdom enn det er i dag. Akkurat det er Amund klar over. Han lover ingen umiddelbar eksplosjon i aktivitetsnivået.

– Jeg mener den uorganiserte ungdommen kan være en viktig målgruppe for oss. Det er ikke alle som finner seg til rette i skolekorpsset eller på fotballaget. Blå Kors Ungdom kan være et alternativ. Adventuragruppene våre for eksempel byr på spenning, og jeg er ikke i tvil om at dette er noe mange synes er tiltrekkende. Mange organisasjoner er flinke til å sette rus på agendaen sin, men det er kanskje ikke så mange som følger temaet godt nok opp, sier han.

Amund er oppflasket i en misjonærfamilie hvor alkohol aldri var en del av «kost holdet». Det har selvsagt satt sine spor. Ikke gjør regning med et glass cognac til kaffen hvis du legger turen innom Amund.

- JEG HAR VEL ER FORNUFTIG FORHOLD TIL ALKOHOL, og jeg forstår at mange kan sette pris på et glass vin. Men når du jobber sammen med ungdom kan det ikke være rom for tvil. Ungdom og rus er ingen god kombinasjon. Vi som er voksne må opptre som forbilder, og gjennom Blå Kors kan vi

være med på å påvirke.

– Du har jo selv to unger?

– Der har vi relativt god kontroll... Men en gang blir jo de tenåringer også. Det er ikke noe jeg gruer for, men jeg håper vi greier å gi dem en oppvekst som gjør valgene deres lettere. Det å bli ungdom er en del av livet. Fristelsene er mange. Jeg tror nok jeg vil gi ungene mine litt frie tøyler, men gode råd vil vi nok føre dem med, sier Amund Gillebo.

I sin nåværende jobb i Jevnaker jobber han mye med ungdom. Temaet rus og ungdom er med andre ord velkjent.

- DRIKKEPRESS ER NOE MANGE UNGE OPPLEVER. Jeg jobber med konfirmanter, og de er åpne når vi snakker om rus. Jeg har også vært i aksjon som natteravn. Vi ser at det drikkes, og vi ser at ungdommene starter å drikke tidligere enn før. Grensene forskyves hele tiden, sier Amund Gillebo.

– Jeg gleder meg til å ta fatt. Jeg får nye kolleger, og jeg er spent på møtet med et stort og aktivt ungdomsarbeid rundt om i Norge, sier han.

– He's back again...
Amund Gillebo er Blå Kors' nye ungdomskoordinator.

NAVN: AMUND GILLEBO
ALDER: 32 ÅR
SIVILSTAND: GIFT OG TO BARN (TO OG FIRE ÅR)
UTDANNING: TEOLOG
STILLING: TROSOPPLÆRINGS-LEDER JEVNAKER, BEGYNNER SNART SOM UNGDOMSKOORDINATOR I BLÅ KORS
BLÅ KORS-BAKGRUNN: DAGLIG LEDER (VIKAR) 3KU 3 MND. 2003. JOBBET MED UNG CAFE 38. STYREMEDLEM I 3KU 2000-2002.

Hva foretrekker ungdomskoordinatoren?

RØDE KORS **BLÅ KORS ROSENBERG** BARCELONA
SPEIDEREN MUSIKKORPS
TOG FLY
SOLO **COLA LOFOTEN** KRETA
PETTER NORTHUG **OLE EINAR BJØRNDALEN**
GÅ PÅ SKOLE **VÆRE I ARBEID**
FREDAGSKVELD PÅ BY'N **HJEMME I STUA**
TV2 **NRK FARMEN** PARADISE HOTEL

Konstituert direktør
Per Inge Vannebo (til
venstre) og fagsjef Peter
Rongved forteller om en
tøff prosess på Askøy
Blå Kors Klinikk, men at
hele personalet nå gjør
en kjempeinnsats for å
komme videre.

- Vi har tæl, og vi skal videre!

- Vi har tatt innholdet i Helsetilsynets rapport til oss, og vi skal bruke den som et viktig bidrag for å profesjonalisere oss ytterligere, sier fagsjef Peter Rongved og konstituert direktør Per Inge Vannebo.

AV TOR-STEINAR JOREM TEKST OG FOTO

Askøy Blå Kors Klinikk rett utenfor Bergen fikk i vinter hard kritikk i en tilsynsrapport fra Helsetilsynet. I media ble det brukt uttrykk som «knusende» og «slakt».

PETER RONGVED OG PER INGE VANNEBO innrømmer at de har vært gjennom en knalltøff periode i likhet med de andre ansatte.

- Vi har dyktige fagfolk, og vi har alltid hatt det. I våre øyne er det mye rusfaglig kompetanse her på Askøy. Mange har nok opplevd innholdet i rapporten som urettferdig, men vi har altså nå valgt å bruke den offensivt. Vi skal bli bedre, og det er flott å se at de ansatte vil bidra til det, sier Rongved og Vannebo.

Begge er nye i sine nåværende stillinger, men begge poengterer at det ikke nødvendigvis må sees på som en konsekvens av tilsynsrapporten.

TILSYNSRAPPORTEN ER ET RESULTAT AV SEKS PASIENTKLAGER. Helstilsynet meldte sin ankomst, og det igjen resulterte i en rapport som fylkeslege Helga Arianson karakteriserer som «svært alvorlig».

Det var først og fremst klinikkens skjermede avsnitt som ble utsatt for kritikk. Avdelingen har fire plasser pluss to avrusningsplasser. En krevende avdeling hvor mer enn halvparten av klinikkens ansatte jobber.

- Det var avvik, og vi skjønner at vår

oppdragsgiver var bekymret. Vi måtte gå i oss selv. Drev vi egentlig forsvarlig? Vi mener at svaret både var og er ja! Samtidig så vi at vi kunne og burde gjøre ting annerledes. Vi ønsker å lære av det som kommer fram i rapporten, sier Peter Rongved.

Fagsjef Peter Rongved forteller til Rusfri at arbeidet med å lukke avvikene startet omtrent med en gang rapporten forelå.

- VI SATTE NED GRUPPER som blant annet har jobbet med rutiner slik at de skal bli i samsvar med både lovverk og instruks, forteller han.

Et av avvikene, som ikke minst media festet seg ved, var bruk av tvangstiltak på klinikken. Rongved forteller at han har gått gjennom samtlige tilfeller som er omtalt i rapporten. Det dreier seg i alle tilfellene om ransaking av bagasje.

- Når dette skjer må det alltid begrunnes faglig. Det var ikke gjort, og rutinene rundt dette er skjerpet både med hensyn til protokollering og at en fagperson alltid skal være med å ta slike avgjørelser, sier Rongved.

Både Peter Rongved og Per Inge Vannebo er klar over at prosessen kommer til å ta tid. Det har vært en del uklarheter i forholdet mellom faggrupper, og det jobbes nå intenst på en slik måte at de ulike faggruppene gjennom samarbeid kommer frem til nye og andre løsninger. Nøkkelord er blant annet endrede turnuser og nye og

tydeligere stillingsinstruksjoner.

«OPPUSINGSARBEID» er en passe tittel på det som foregår på Askøy Blå Kors Klinikk denne våren og sommeren.

- I dette oppryddingsarbeidet har det vært viktig for oss å være i kontakt med andre virksomheter. Vi har fått positiv respons.

- Hva er det som gjør dere så sikre på at oppussingsarbeidet skal bli vellykket?

- Sikre kan vi ikke være, men det som driver oss i denne prosessen er profesjonalitet og kjærligheten til faget, sier Peter Rongved og Per Inge Vannebo.

Hvis «oppussingen» går bra, så er det ingen som helst grunn til å hvile på laurbærene. 31. desember går avtalen med Helse Vest ut, og det betyr at Askøy Blå Kors Klinikk står foran en meget krevende anbudsrunde.

- Det kan være både en fordel og en ulempe for oss. Den perioden vi har vært gjennom har helt klart vist hva som kreves og forventes av oss. Men vi er bekymret også. De forskjellige aktørene står helt klart i fare for å underby hverandre. Hvis vi sparer inn betyr det definitivt at det faglige innholdet også forringes. Tilsynsrapporten stiller tøffe krav til oss, og i neste omgang risikerer vi altså å måtte underby oss selv for å nå opp i konkurransen. Anbudsrunnen kan dermed fungere som en boomerang, sier Rongved og Vannebo. ●

FAKTA

Askøy Blå Kors Klinikk

ADRESSE: Askvegen 266, 5307 ASK

TILBUD: Totalt 36 pasientplasser fordelt på fire enheter - en kvinneenhet, to mannenheter og en skjermet avdeling for tvangstiltak

AKTUELT: Helsetilsynet kom i vinter med en kritisk rapport om virksomheten. Virksomheten jobber nå med å tette de registrerte avvikene.

 Asker kommune Sosialtjenesten ved seksjon rustiltak www.asker.kommune.no	 Holmestrand kommune www.holmestrand.kommune.no	 NØTTERØY KOMMUNE Rus og Psykiatritjenesten www.notteroy.kommune.no	 Karmøy kommune Skole og Kulturetaten www.karmoy.kommune.no	 Gol kommune Psykisk helsevern www.gol.kommune.no	 Frogn kommune Psykisk Helsetjeneste www.frogn.kommune.no	 Kautokeino kommune Psykiatritjenesten www.kautokeino.kommune.no
 Gjerstad kommune Sosialenheten www.gjerstad.kommune.no	 Hasvik kommune www.hasvik.kommune.no	 Stokke kommune Psykisk Helse - og Rustjeneste www.stokke.kommune.no	 Osterøy kommune Psykiatritjenesten www.osteroy.kommune.no	 Fedje kommune Oppvekst- og omsorgsetaten www.fedje.kommune.no	 Dovre kommune www.dovre.kommune.no	 Kvinnherad kommune www.kvinnherad.kommune.no
 Balsfjord kommune Enhet psykiatri og rehabilitering www.balsfjord.kommune.no	 Nordkapp kommune Rehabiliteringstjenesten www.nordkapp.kommune.no	 Vefsn kommune www.vefsn.kommune.no	 Leka kommune Pleie- og omsorgsetaten www.leka.kommune.no	 Vik kommune Pleie og Omsorg www.vik.kommune.no	 Ballangen kommune Pleie- og omsorgsetaten www.ballangen.kommune.no	 Flakstad kommune Helse og Velferd www.flakstad.kommune.no
 RE KOMMUNE www.re.kommune.no	 Holtålen kommune Psykisk Helse og Rus www.holtalen.kommune.no	 Lesja kommune Kontor for psykisk helse www.lesja.kommune.no	 Fjell kommune www.fjell.kommune.no	 Fet kommune www.fet.kommune.no	 Grimstad kommune www.grimstad.kommune.no	 Hol kommune Psykisk Helsetjeneste www.hol.kommune.no
 KARLSØY KOMMUNE www.karlsøy.kommune.no	 Ål kommune Psykisk Helse www.aal.kommune.no	 Oslo kommune Rusmiddeletaten www.oslo.kommune.no	 Skodje kommune Storfjorden Barnevern www.skodje.kommune.no	 Sarpsborg kommune www.sarpsborg.com	 Eigersund kommune Psykisk Helsetjeneste www.eigersund.kommune.no	 GRAN KOMMUNE www.gran.kommune.no
 Fitjar kommune avd Havnauset Bu og Servicesenter www.fitjar.kommune.no	 Ulvik Herad www.ulvik.kommune.no	 Meløy kommune Tjensten for psykisk helse www.meloy.kommune.no	 Hægebostad kommune www.hægebostad.kommune.no	 Stordal kommune Helse- og Sosialetaten www.stordal.kommune.no	 Namdalseid kommune Omsorg www.namdalseid.kommune.no	 Hjelmeland kommune avd. psykisk helse www.hjelmeland.kommune.no
 Lillehammer kommune www.lillehammer.kommune.no	 Våler kommune Psykisk helsearbeid www.valer-of.kommune.no	 Kristiansund kommune Enhet Psykisk Helse www.kristiansund.kommune.no	 Asker kommune Helsestasjonen for ungdom www.asker.kommune.no	 Klepp kommune www.klepp.kommune.no	 Sandefjord kommune Sosialmedisinsk senter www.sandefjord.kommune.no	
 Masfjorden kommune www.masfjorden.kommune.no	 Midtre Gauldal kommune www.midtre-gauldal.kommune.no	 Kvitøy kommune Psykisk Helse www.kvitsoy.kommune.no	 Sirdal kommune Psykisk helsevern Ta kontakt med avd. psykisk helse 38 37 91 30 / 38 37 91 49			

DEN
USYNLIGE
SMERTA

– Hjelpeapparatet er alt for lite flinke til å spørre etter hvordan den pårørende har det. Og det er ganske typisk at når den pårørende en sjelden gang får spørsmålet begynner han eller hun å snakke om den som ruser seg. Sosionom Gro Skartveit har skrevet en av årets viktigste bøker. Den har ett fokus: Å gjøre livet lettere for rusmisbrukeres pårørende.

En hjelpende håndbok til de pårørende

AV **STEINAR GLIMSDAL** TEKST OG FOTO

Mange ble første gang kjent med navnet Gro Skartveit i 1996 da hun sto fram som et offer for seksuelle overgrep i et lavkirkelig bedehusmiljø. Hun var en av de aller første som ga slike ofre et ansikt. Året etter ble det bok av hennes og andres erfaringer: «Ulvar i lammeflokken. Om predikantar, makt og overgrep mot kvinner». Reaksjonene var sterke og diskusjonens bølger høye: «Var det nødvendig å gå ut på denne måten og dermed skade omdømmet til de kristne organisasjonene? Dette er jo uhyre sært og sjeldent i kristne sammenhenger...»

– Reaksjonene for 14 år siden lignet veldig på de reaksjonene vi i dag har kunnet se hos ledere innen den katolske kirke. Jeg ser noe av den samme motstand mot å gå åpent ut med informasjon om disse smertefulle tingene. Jeg aner den samme underliggende tanke om at åpenhet vil kunne skade Gud og hans sak, reflekterer Gro Skartveit (44), sosionom

og daglig leder ved Veiledningssenteret for pårørende i Sandnes. Vi møtes i april i forbindelse med utgivelsen av hennes bok nummer to: «Den usynlige smerta. Om rus og pårørende».

– Tanken bak boka mi i 1997 var å formidle det jeg kaller «erfaringkompetanse» om et sårt og vanskelig tema. Det er i høyeste grad også tanken bak den nye boka, forteller hun.

I «DEN USYNLEGE SMERTA» formidler Gro Skartveit i løpet av 288 sider opprivende fortellinger fra pårørende av rusavhengige. De fleste som intervjues står fram anonymt. I tillegg gis det råd til dem som står rundt den rusavhengige – om hvordan det går an «å leve med rusen». Boka munner ut i klare utfordringer til både hjelpeapparat, leger og politikere.

– Ved denne type skriving går jeg adskillig mer inn i livshistoriene til den enkelte enn det jeg har mulighet til som

terapeut, forteller Skartveit, som har arbeidet innen rusfeltet de siste tolv år. I en periode arbeidet hun også i Blå Kors, ved Duedalen Behandlingssenter som den gang lå på øya Fogn i Ryfylke. Gro Skartveit bor på naboøya Halsnøy.

– Hjelpeapparatet forventer for mye av de pårørende. Apparatet er fokusert på den som ruser seg og ser på de pårørende kun som en form for ressurs. Men vi snakker altså om mennesker som går og venter på et dødsbudskap hver eneste dag! Jeg er kommet til at pårørende ikke bør sitte i ansvarsgrupper rundt rusmisbrukerne. Problemet for de pårørende er at de gjerne tar så alt for mye ansvar. Samtidig er situasjonen den at de pårørendes erfaringskompetanse ikke blir lyttet til og brukt. Dette aspekt ser ut til å være totalt fraværende i fagmiljø og i helse- og sosialutdanningen i dag, sier Gro Skartveit som presiserer at de pårørende gjerne må finne sin plass i en eller annen form for støttegruppe rundt den rusavhengige, men hun vil ha ut «ansvars»-betegnelsen.

GRO SKARTVEIT HAR ARBEIDET MED SORGGRUPPER gjennom mange år, blant annet som diakon i Gand menighet. Hun har aldri erfart så mye sorg som hos pårørende av rusmisbrukere, sier hun.

– Tenk deg hvilken sorg en mor føler som må gå rundt og være redd for den hun er aller mest glad i. Rusmisbruk får store konsekvenser for personligheten til den som ruser seg. Det er på tide at vi som forsøker å hjelpe tar dette inn over oss. Ikke sjelden ser vi at pårørende som ikke får den hjelp og omsorg de trenger uforvarende kan bidra til å vedlikeholde

VEILEDNINGSSENTERET FOR PÅRØRENDE

En hjelpe- og støtteinstans i Rogaland for pårørende til rusmisbrukere og pårørende til innsatte i fengsel i Rogaland.

En stiftelse opprettet av Norske Kvinners Sanitetsforening, Rogaland krets.

Senteret ga 365 konsultasjoner i 2006, 1.500 konsultasjoner i 2009

ADRESSE: Flintergate 4, 4307 Sandnes, tlf: 51 66 42 02

E-POST: kontakt@veilednings-senteret.net

KONTORET I HAUGESUND: 52 71 78 80

WEBSITE: veiledningssenteret.net

FAKTA

rusingen hos sine kjære. Hjelpeapparatet har dessverre en tendens til å feste seg ved sinnet og frykten hos de pårørende – og ikke få øye på kjærligheten og makteløsheten som ligger bak.

– Hva er dine utfordringer overfor de ideelle organisasjoner som for eksempel Blå Kors?

– Jeg tror vi fortsatt snakker for mye om rusmisbrukerne i forhold til de pårørende. Og vi snakker så mye om håpet – inntil vi blir helt urealistiske. Men la det være sagt, jeg har sett mange liv som er blitt forandret også. Det er jo det som til syvende og sist holder meg i gang. Jeg mener Blå Kors og andre ideelle organisasjoner bør gi mer hjelp til pårørende, en hjelp som må være for alle pårørende og ikke bare i relasjon til misbrukere som er i behandling. Husk, de fleste misbrukere befinner seg overhode ikke inne i behandlingsapparatet.

– Gleder du deg over de senere års fokusering på barn av rusmisbrukere?

– Ja, og barna skal hjelpes, men jeg hadde gjerne sett at fokus var enda sterkere på de voksne rundt misbrukeren: ektefellen, søsken og foreldrene.

– Er skadereduksjon veien å gå?

– Nei, det er det ikke. Når pårørende er fortvilte kan mange lande på et ønske om for eksempel å gi gratis heroin. Men da er mitt svar: Alt er ikke prøvd!

GRO SKARTVEIT HAR VÆRT AKTIV I LOKALPOLITIKKEN for Venstre siden 2001 og nestleder i partiets programkomité foran siste stortingsvalg. Under fjorårets landsmøte var hun i mindretall i programkomiteen som gikk inn for utprøving av heroinutdeling. Under debatten

fikk hun høre fra talerstolen at hun ikke hadde «kontakt med virkeligheten».

– Det er ikke min erfaring at misbrukere vil ha gratis heroin. Det slår meg hvor mager kunnskapen om russpørsmål er blant mange politikere. Når de bruker uttrykk som «verdighet» røper de ofte at de ikke aner hva de snakker om. Jeg vil gjerne komme bort fra å snakke om «overdoser» som rusfeltets store utfordring. Det gir lett feil assosiasjoner. Er det bare heroinmisbruk det handler om? Hva med alkohol, vårt mest utbredte rusmiddel? Og hva med faren for forgiftning som følger med det – særlig ved bruk av medikamenter i tillegg?

I boka «Den usynlige smerta» oppfordrer Gro Skartveit norske leger til å våge å gå dypere inn i de pårørendes smerte.

- PÅ GRUNN AV SKYLDFØLELSE MAKTER IKKE PÅRØRENDE Å SNAKKE UT med legen sin. De aller fleste pårørende får normale reaksjoner på det psykiske planet, og legene tyr altfor ofte til respektblokk. De må i langt større grad se sitt ansvar, det er

min klare konklusjon etter å ha arbeidet med denne boka. Det handler om å hjelpe pårørende til å leve så godt som mulig med sin livssituasjon og med rusen. Mennesker må bli møtt i deres smerter. Hjelpeapparatet er alt for lite flinke til å spørre etter hvordan den pårørende har det. Og det er ganske typisk at når den pårørende en sjelden gang får spørsmålet begynner han eller hun å snakke om den som ruser seg...

Gro Skartveit trekker fram dette fram dette som noe av det mest håpefulle i boka:

– Jeg har intervjuet to offentlig kjente eksmisbrukere. Jeg understreker rådet som de gir på bakgrunn av spørsmålet «Hva var det som ga deg støtet til å komme seg ut av ditt misbruk?» De svarer på hver sin måte at det hjalp dem at de pårørende satte grenser. At det ble sagt i klartekst: «Du kan ikke komme her i vårt hjem og sette deg selv og rusen i sentrum». Jeg har erfart at pårørende ofte viser en personlig styrke som mange av oss bare kan drømme om, avrunder forfatter Gro Skartveit. ●

- Jeg gleder meg deg over det nye fokuset på barn av rusmisbrukere, og barna skal hjelpes, men jeg hadde gjerne sett at fokus var enda sterkere på de voksne rundt misbrukeren, sier Gro Skartveit, forfatter av boka «Den usynlige smerta».

FAKTA

GRO SKARTVEIT

F 1965 Halsnøy i Ryfylke

SOSIONOM OG DAGLIG LEDER for Veiledningssenteret for pårørende i Sandnes, der hun begynte 2005

HAR SKREVET BOKA «Ulvar i lammeflokken. Om predikantar, makt og overgrep mot kvinner» (Aschehoug 1997)

AKTUELL med boka «Den usynlige smerta. Om rus og pårørende» (Det Norske Samlaget)

” Blå Kors’ prinsipielle ståsted er at kompleksiteten i behandling av rusavhengige gjør standardisering i behandlingen svært vanskelig og at rusbehandling i utgangspunktet egner seg dårlig for konkurranseutsetting gjennom klassiske anbudsprosesser.

Konkurranseutsatt rusbehandling i Norge

Blå Kors Norge har funnet det formåls- tjenlig å organisere sin diakonale virksomhet i regioner slik at vi omtrent «matcher» de statlige regionale helseforetakene. Dette har mange praktiske fordeler når det gjelder den del av vår virksomhet som faller inn under den tverrfaglige spesialiserte rusbehandlingen. Blå Kors-regionene har imidlertid måttet forholde seg til svært forskjellig praksis hva gjelder helseforetakenes bruk av anbud og konkurranseutsetting innen rusfeltet. Dette mener vi bidrar til å svekke tjenestene til de rusavhengige og deres pårørende. Blå Kors ønsker derfor å sette et særlig fokus på konkurranseutsettingen av rusbehandling slik den praktiseres i dag. Og vi vil søke i løpet av året å komme i god dialog med både politikere og berørte offentlige etater.

Private/ideelle organisasjoner utfører tjenester som i dag utgjør om lag 43 prosent av budsjettene for tverrfaglig behandling av rusmiddelmisbrukere i den norske helsetjenesten (tall fra SINTEF/Samdata). Blå Kors er den største private/ideelle aktøren innen rusomsorgen, og Blå Kors har lang erfaring og kompetanse innen rusbehandling. Vi etablerte vårt første behandlingssenter i Norge allerede i 1909, og driver i dag ti behandlingssentre i Norge i nært samarbeid med det offentlige. Blå Kors tar hånd om ikke mindre

enn 37 prosent av det privates bidrag inn i den tverrfaglige spesialiserte rusbehandlingen – noe som tilsvarer 16 prosent av den totale rusbehandlingen i Norge.

Som ledende aktør på rusfeltet er Blå Kors svært opptatt av å bidra til å løfte kvaliteten på norsk rusbehandling – til beste for dem som rammes av eget eller andres rusmisbruk. Rusproblemer handler om mennesker og familier i nød, og behandlingen av rusavhengige er som kjent krevende og sammensatt. Hvor virksom behandlingen er, handler om et profesjonelt opplegg og om tillit og relasjon mellom behandler og den som er rammet av rusavhengighet. Disse realitetene krever en svært høy grad av individuell tilpasning og «skreddersøm» i behandlingen av rusavhengige. Det er store individuelle variasjoner rundt behandlingens varighet, og det er avgjørende at en i behandlingen også ivaretar behovene til den rusavhengiges familie og pårørende.

Blå Kors’ prinsipielle ståsted er at kompleksiteten i behandling av rusavhengige gjør standardisering i behandlingen svært vanskelig, og at rusbehandling i utgangspunktet derfor egner seg dårlig for konkurranseutsetting gjennom klassiske anbudsprosesser, i motsetning til mer tradisjonelle helsetjenester.

AV GENERALSEKRETÆR
GEIR GUNDERSEN

Kjøp av rusbehandling fra private og ideelle aktører foregår i henhold til «Lov og forskrift om offentlige anskaffelser» som følger av EØS-direktivet. Regelverket omfatter ikke uprioriterte tjenester som f.eks kjøp av helse-, sosial- og omsorgstjenester, og medlemslandene i EØS-området har derfor betydelig frihet til å velge hvordan anskaffelse av uprioriterte tjenester skal gjennomføres. Norge har imidlertid valgt å legge sin anbudspraksis tettere opp mot direktivet sammenlignet med mange andre EU-land.

Dette må vi i Blå Kors ta til etterretning. Men samtidig ser vi at anbudskonkurransene innen rusbehandling gjennomføres uten felles nasjonale kriterier for hvordan anbud skal gjennomføres, og uten et felles system for måling av kvalitet. Dette skaper tilfeldigheter og ulikheter i tilbudene over hele landet og manglende konsekvens i vurderingen av konkurrerende tilbud. Avtalemekanismene er samtidig preget av uforutsigbarhet og kortsiktighet.

Først og fremst rammer disse åpenbare vilkårlighetene i anbuds- og avtalesystemene de rusavhengige og behandlingen av dem. Det fører også til usikkerhet for de private, ideelle aktørene innen rusbehandling i forhold til drift og i forhold til å bygge opp kvaliteten i tilbudet. Jeg vil i denne sammenheng vise til Riksrevisjonens ferske undersøkelse (Dokument 3:7; 2009-2010) som påpeker at det mangler viktige nasjonale retningslinjer og annen veiledning for tjenesteutforming innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Etter Riksrevisjonens vurdering må arbeid med dette gis stor oppmerksomhet i en løpende oppfølging.

Blå Kors har en rekke innspill til hvordan dagens anbuds- og avtaleregime kan innrettes på en slik måte at det vil bidra til å styrke rusbehandlingen i Norge. Jeg vil sammenfatte det i følgende seks punkter:

1) **Felles nasjonale kriterier** for hvordan anbud skal gjennomføres i de ulike helse-regionene må på plass så raskt som mulig. De rusavhengiges behov, progresjon i behandlingen og det ønskede sluttresultat må være målet ved anbud på rusbehandling, ikke prisen.

2) **Et felles nasjonalt system for måling av kvalitet og kvalitetskontroll**, til bruk både i offentlig og privat rusbehandling. Bare på den måten kan vi utarbeide et system som kan kontrolleres og forbedres, både i det offentlige og i det private.

3) **Lengre kontrakter med større fleksibilitet** og med mulighet til å endre kontraktene underveis, både for bestiller og leverandør. Dette vil gi mer forutsigbarhet og langsiktighet for drift og utvikling av et godt behandlingstilbud fra de private ideelle tilbyderne.

4) **De regionale helseforetakene (RHF-ene) må ha ansvar for å inngå avtaler med de private ideelle aktørene, ikke det lokale sykehusområdet.** Det vil føre til uforutsigbarhet for private ideelle aktører dersom ansvaret fordeles nedover og spres over enda flere aktører enn i dag.

5) **Likeverd mellom offentlig og privat rusbehandling – både offentlig og privat rusomsorg må ut på anbud.** Da kan offentlige tilbud konkurrere med private på likt grunnlag og man får en rettferdig prosess og mer forutsigbare rammevilkår.

6) **Hvert RHF må ha en permanent arena** der representanter fra RHF-et, private ideelle aktører, den kommunale rusomsorgen og brukere deltar, og som møtes f.eks halvårlig.

Geir Gundersen

DEBATT

AV GEN. SEKR. I TIDLIGERE
KRISTENFOLKETS EDRUSKAPSRÅD
IVAR GJERDI

Ildsjeler for en rusfri livsstil

I dagens alkoholfokuserte samfunn trenger vi mange ildsjeler for en rusfri livsstil. Jeg håper det finnes flere av dem i rekkene av Blå Kors-medlemmer og i det kollektive medlemskapet.

En slik ildsjel er Per-Arne Lillebø på Sunnmøre. Han er varaordfører i kommunen sin, en glødende avholdsmann og en aktiv kristen personlighet. Som aktiv i IOGT leder har den årlige kultur- og avholdsfesten i Herøy kirke. Den samler hvert år i mars mellom 600 -750 mennesker. Det er imponerende hva Per-Arne Lillebø har fått til. Kultur - og avholdsavisen, «Syskenbandet», som han har redigert i mange år, er også et bevis på det. Takk for din innsats!

Vi burde hatt mange flere slike flotte tiltak og arrangementer rundt i landet. Kanskje en ide?

Mange kjente og ledende personer har bidratt på disse arrangementene. I år var lederen av Politiforbundet, Arne Johannessen, foredragsholder. Han mente vi burde kunne se for oss en ny trend for en rusfri livsstil. Flere, særlig yngre mennesker, bidrar til det gjennom sin egne og selvstendig valg.

Skal vi kunne ha håp om få til en endring på rusområdet, så trenger vi flere ildsjeler og forbilder for en rusfri livsstil!

Maken til audiens har kong Harald neppe opplevd. Bollefest!

Tilde fikk snakke med kongen, og var bare såååååå glad etterpå. Foto: Tor-Steinar Jorem

NRK dekket selvsagt bollefesten på Slottet. Foto: Tor-Steinar Jorem

Kongen inviterte til bollefest

KONGEN
INVITERTE

Hvilken super dag! Fredag 7. mai var barna i barnehagen til Borgestadklinikken i Skien på en heidundrende bollefest. Og gjett hvor? Jo, hos kong Harald!

AV TOR-STEINAR JOREM TEKST
HILDE EVENSEN HOLM FOTO

Dagen lar seg aldri kopiere, i alle fall ikke for de ti barna som fikk sitte på Slottet rundt det samme bordet som kong Harald. På menyen: Massevis med slottsbakte boller og gul saft. Alt gikk ned på høykant, både flytende og fast føde.

– Jeg snakket med kongen, jeg. Han spiste boller han også. Og vi sang, fortalte en strålende bunadskledd Tilde. Hun fortalte og fortalte.

Barnehagen til Borgestadklinikken heter Bøklund, og de la gulleget i februar. De skrev bursdagsbrev til kong Harald og sendte med en egenprodusert gullkrone. Kongen ble så glad at han inviterte hele barnehagen på audiens.

Midt på bordet stod den. Kongen hadde nemlig tatt vare på gullkronen. «Sjefen» i barnehagen, Kathrin Liltved, var også strålende fornøyd etter audiensen.

– Kjempeartig. Barna sang «Morgendagens søsken», og det var bare så fint. De fortalte kongen at de visste at han var hjemme. De så nemlig flagget på Slottet, og de har lært hva det betyr, smilte hun.

Noen hadde flotte bunader, en sprek guttunge hadde «stæsha» seg opp i svart dress med stiv buksepress. Ja, det var rett og slett en nydelig gjeng som tok dagens lunsj hjemme hos kong Harald. •